

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

CURRICULUM NAȚIONAL

ARIA CURRICULARĂ
LIMBĂ ȘI COMUNICARE

LIMBA ȘI LITERATURA , ROMÂNĂ

pentru instituțiile de învățământ cu
predare în limbile minorităților naționale

Clasele V-IX

Chișinău, 2019

Aprobat:

- Consiliul Național pentru Curriculum, proces-verbal nr. 22 din 05.07.2019
- Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 906 din 17.07.2019

COORDONATORI:

- **Angela CUTASEVICI**, Secretar de Stat în domeniul educației, MECC
- **Valentin CRUDU**, dr., șef Direcție învățământ general, MECC, coordonator al managementului curricular
- **Natalia GRÎU**, consultant principal, MECC, coordonator al grupului de lucru

EXPERȚI-COORDONATORI:

- **Vladimir GUȚU**, dr. hab., prof. univ., USM, expert-coordonator general
- **Ion GUȚU**, dr. conf. univ., USM, expert-coordonator pe aria curriculară *Limbă și comunicare*

GRUPUL DE LUCRU:

- **Alexandra BARBĂNEAGRĂ** (coordonator), dr. conf. univ., UPS „Ion Creangă”, Chișinău
- **Lucia CEPRAGA**, dr. conf. univ., ASEM
- **Ina DEACIUC**, grad did. întâi, IPLT „Aleksandr Pușkin”, Fălești
- **Iulia IORDĂCHESCU**, grad did. superior, UPS „Ion Creangă”, Chișinău
- **Viorica POPA**, dr. conf. univ., US „Alec Russo”, Bălți
- **Veronica ROȘCOVANU**, grad did. superior, IPLT „Dimitrie Cantemir”, Chișinău
- **Aliona SAVIUC**, grad did. întâi, DGE Fălești

PRELIMINARII

Disciplina *Limba și literatura română* este obligatorie pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, parte componentă a ariei curriculare *Limbă și comunicare*.

Curriculumul dezvoltat la *Limba și literatura română* pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale este un document normativ, componentă esențială a Curriculumului Național, ce reprezintă interconexiunea demersurilor conceptuale, teleologice, conținutale și metodologice la disciplină, accentul fiind pus pe abordarea integrată a sistemului de competențe, conținuturi, activități de învățare ca un nou cadru de referință al procesului didactic, finalități educaționale.

Scopul Curriculumului constă în valorificarea politicilor educaționale naționale și europene în predarea-învățarea-evaluarea disciplinei *Limba și literatura română*, sporirea calității învățării limbii române în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale, formarea unei personalități capabile să comunice eficient în diverse domenii ale vieții.

Curriculumul este elaborat în conformitate cu actualele documente de politici educaționale naționale și internaționale: *Codul Educației al Republicii Moldova* (2014), *Standardele de eficiență a învățării* (2012), *Standardele de eficiență a învățării limbii române ca limbă nematernă în învățământul primar și preuniversitar din Republica Moldova* (2012), *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”* (2014), *Programul național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale 2016-2020* (2015), *Cadrul de Referință al Curriculumului Național* (2017), *Concepția didactică a disciplinei Limba și literatura română în instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale* (2018), *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: predare-învățare-evaluare* (2018), *Recomandările Parlamentului European și ale Consiliului Uniunii Europene, privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* (2018) etc.

Documentul promovează abordarea sistemică a conceptului de curriculum, proiectarea curriculară centrată pe competențe și finalități, conceptualizarea învățării din perspectivă inter- și transdisciplinară.

Relația *competențe inter/transdisciplinare – competențe specifice – unități de competență – unități de conținut – activități de predare/învățare/evaluare – produse recomandate – finalități* valorifică eficiența pedagogică a resurselor curriculare la disciplină, în scopul dobândirii performanțelor de comunicare în limba română. În acest sens, curriculumul reprezintă instrumentul didactic, actul normativ principal pentru dezvoltarea competențelor necesare în continuarea studiilor de către elevi și integrarea socială de succes.

Curriculumul disciplinar fundamentează și ghidează activitatea cadrului didactic, facilitează abordarea creativă a demersurilor didactice integrate la disciplină, urmărește dezvoltarea personalității elevilor, formarea competențelor necesare pentru învățare pe tot parcursul vieții, dar și de integrare socio-lingvistică, culturală, civică în contextul multicultural al Republicii Moldova.

În procesul de proiectare a *Curriculumului* la disciplină s-a ținut cont de:

- tendințele dezvoltării curriculare atât pe plan național, cât și internațional;
- imperativitatea adaptării Curriculumului disciplinar la așteptările societății, nevoile elevilor, dar și la tradițiile școlii naționale;
- necesitatea asigurării continuității și interconexiunii dintre ciclurile de învățare, curricula disciplinelor conexe din aria curriculară *Limba și comunicare*;
- nevoia redefinirii competențelor specifice, a sistemului de unități de competențe, reactualizării unităților de învățare, revizuirii textelor propuse pentru învățare;
- necesitatea corelării abordărilor intra-/inter-/transdisciplinare la nivelul relațiilor didactice *Limba și literatură română, discipline înrudite, Științe, Arte etc.* corelarea Curriculum-ului actual cu procesul de globalizare, internaționalizare, europeanizare și tehnologizare etc.

Actualul Curriculum orientează cadrul didactic spre organizarea procesului de predare-învățare-evaluare în baza unităților de învățare și se remarcă prin următoarele funcții de:

- conceptualizare a demersului curricular specific disciplinei *Limba și literatura română* pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale;
- reglare și normare, de orientare și sincronizare a procesului didactic cu tendințele naționale și internaționale actuale;
- proiectare și desfășurare a demersului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe dezvoltarea de competențe;
- corelare a procesului de proiectare didactică și de evaluare a randamentului școlar etc.

Documentul normativ oferă o mare flexibilitate în implementare. Conținuturile, fiind recomandabile (cu excepția conținuturilor lingvistice), constituie un sistem de referință pentru cadrele didactice, autorii de manuale. Aceștia vor avea libertatea de a decide, în limitele necesare, pe clase, asupra textelor proiectate pentru a fi învățate, modalităților de abordare didactică a materiei/strategiilor didactice utilizate. Cadrului didactic îi revine responsabilitatea să valorifice unitățile de conținut la nivelul proiectării și realizării demersului didactic la clasă întru realizarea competențelor prevăzute de Curriculum.

Beneficiarii actualului Curriculum la disciplina *Limba și literatura română* sunt elevii, cadrele didactice, părinții, autorii de resurse curriculare, managerii, evaluatorii, precum și alte părți interesate.

I. REPERE CONCEPTUALE

Curriculumul la disciplina *Limba și literatura română* pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale este parte componentă a Curriculumului Național și reprezintă un sistem de competențe, conținuturi, activități didactice, produse și finalități care asigură funcționalitatea și dezvoltarea disciplinei *Limba și literatura română* în învățământul gimnazial.

Curriculumul promovează: (a) abordarea sistemică a conceptului de curriculum, în cadrul căruia toate elementele constitutive corelează, se află în interconexiune și interdependență; (b) modelul de proiectare curricular centrat pe competențe și finalități; (c) învățarea integrată a limbii și literaturii române.

Școala are ca prioritate studierea limbii romane ca mijloc de comunicare socială și ca demers de cunoaștere a identității naționale și culturale.

Obiectivul fundamental al disciplinei *Limba și literatura română* în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale constă în formarea/dezvoltarea la elevi a competenței de comunicare, familiarizarea cu valorile naționale și universale, valorificarea experiențelor lingvistice și de lectură în diverse contexte de comunicare, în vederea integrării socio-profesionale.

Competențele sunt componente-cheie ale prezentului document normativ reprezentând „un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, dobândite, formate și dezvoltate prin învățare, a căror mobilizare permite identificarea și soluționarea diferitor probleme în varia contexte și situații” [12, pag. 16]. Designul curricular reflectă relația dintre diverse rezultate ale învățării, reprezentate într-un sistem de competențe:

- **Competențe-cheie/transversale**, categorie curriculară importantă, cu un grad înalt de abstractizare și generalizare, ce marchează așteptările societății privind parcursul școlar și performanțele cele mai generale care pot fi atinse de elevi la încheierea școlarizării. Acestea reflectă atât tendințele din politicile educaționale naționale, reflectate în *Codul Educației* (2014), cât și internaționale, stipulate în *Recomandările Comisiei Europene* (2018), precum: *competențe de comunicare în limba română; competențe de comunicare în limba maternă, competențe de comunicare în limbi străine, competențe în matematică, științe și tehnologie; competențe digitale; competența de a învăța să înveți; competențe sociale și civice; competențe antreprenoriale și spirit de inițiativă; competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale.*

Competențele-cheie/transversale vizează diferite sfere ale vieții sociale, au o profundă interconectare, poartă un caracter pluri-/inter-/transdisciplinar, se pot concretiza

în cadrul competențelor specifice disciplinei, unităților de competențe, unităților de conținut, activităților de învățare și produselor școlare recomandate, se formează și se dezvoltă progresiv și gradual pe niveluri și cicluri de învățământ. Aceste competențe se realizează în mod flexibil la toate disciplinele și treptele de instruire.

- **Competențele specifice** disciplinei reprezintă sisteme integrate de cunoștințe, abilități, atitudini și valori proiectate pentru a fi formate/dezvoltate la disciplina *Limba și literatura română* în instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, pe întreg parcursul ciclului gimnazial.

- **Unitățile de competențe** sunt derivate din competențele specifice, reprezentând componentele acestora ce urmează a fi formate pe parcursul unei clase/a unui an școlar.

Sistemul de competențe prevăzute de Curriculum este obligatoriu și va servi drept reper în proiectarea și realizarea demersului didactic la clasă.

Curriculumul este structurat pe **unități de învățare**, constituite din elemente-cheie în interconexiune: unități de competențe, unități de conținuturi, activități și produse de învățare, care servesc ca mijloace de atingere a finalităților de învățare.

- **Unitățile de conținut** constituie baza de operare, mijlocul de formare a sistemului de competențe: unități de competențe proiectate, competențe specifice disciplinei, dar și a celor transversale/interdisciplinare.

Unitățile de conținut la disciplină includ *contexte tematice* (arii de comunicare), *elemente de construcție a comunicării (unități lingvistice)*, *acte comunicative și texte recomandate*, prin care se realizează funcțiile de comunicare.

- **Activitățile de învățare** reprezintă modalități de lucru prin care se valorifică unitățile de conținut în vederea formării/dezvoltării unităților de competențe proiectate. Cadrul didactic are libertatea și responsabilitatea nu doar să utilizeze lista de activități de învățare propusă, dar și să o completeze, personalizeze, în funcție de specificul clasei de elevi, obiectivele urmărite, resursele disponibile etc.

- **Produsele** sunt rezultatele procesului de învățare, acestea fiind proiectate în Curriculum pentru fiecare competență specifică pe clase.

- **Finalitățile** de studii sunt rezultatele măsurabile obținute în cadrul procesului de învățare, prin care se certifică în ce măsură și la ce nivel competențele specifice au fost formate/dezvoltate la etapa dată de învățare/pe clase.

Curriculumul la *Limba și literatura română* pentru instituțiile cu predare în limbile minorităților naționale pentru treapta gimnazială este elaborat în corespundere cu documentele de politici europene, *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: învățare-predare-evaluare* (CECRL), care stabilește nivelurile de competență privind învățarea limbilor nematerne/străine și oferă posibilitatea de a măsura progresul elevului la fiecare etapă a procesului de învățare și în orice moment al vieții.

Conform CECRL, sunt stabilite nivelurile: Pre-A1, A1, A2, B1, B2, C1, C2, care corespund diviziunilor de cunoaștere a limbii: *nivel incipient* (Pre-A1) – utilizator/vorbitor debutant; *nivel de bază* (A) – utilizator/vorbitor elementar; *nivel intermediar* (B) – utilizator/vorbitor independent; *nivel avansat* (C) – utilizator/vorbitor experimentat.

În conformitate cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi [12], au fost stabilite nivelurile de învățare a limbii române ca limbă nematernă la treapta gimnazială, care corespunde nivelurilor **A2, B1**, arborescența flexibilă a nivelurilor de învățare (*vide* Figura 1.1) și corelarea acestora pe clase (*vide* Tabelul 1.1).

Figura 1.1. Arborescența flexibilă a nivelurilor A2, B1 cu referire la procesul de învățare a limbii române ca limbă nematernă în treapta gimnazială

Tabelul 1.1

Nivelurile de învățare a limbii române ca limbă nematernă la treapta gimnazială corelate cu nivelurile Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi

Etapa de învățământ	Nivelul de referință conform CECRL	Nivelul stabilit cu referire învățarea limbii române ca limbă nematernă	Grupa/Clasa
Învățământ gimnazial	A2	A2.3	V-a
		A2.4	VI-a
	B1	B1.1	VII-a
		B1.2	VIII-a
		B1.3	IX-a

Curriculumul se axează pe abordarea funcțional-comunicativă de învățare a limbii române ca limbă nematernă. Această abordare pune accent pe utilizarea „limbii în funcțiune”, în variantele ei orală și scrisă. Procesul de comunicare se constituie prin fuziunea celor patru deprinderi integratoare de *receptare* a mesajului oral și scris (audiere și lectură) și *producere/exprimare* orală și scrisă (vorbire și scriere), iar activitățile de predare-învățare-evaluare plasează elevul în situații de utilizator activ al limbii române, în contexte autentice de învățare, în care simulează activitățile reale de viață.

De menționat că structura conținuturilor din actualul Curriculum gimnazial este plasată în contextul teoriei curriculare în care conținuturile sunt integrate. Ea vizează toate aspectele documentului normativ: valorificarea integrată/în interacțiune a competențelor, a conținuturilor disciplinare (unități tematice, acte comunicative, elemente de construcție a comunicării) și a activităților didactice. În procesul învățării integrate a limbii și literaturii române se urmărește interdependența dintre educația lingvistică și educația literară (literar-artistică), care facilitează perceperea/receptarea textului nonliterar și literar, contribuie la producerea diferitor tipuri de texte, atât în activitățile de învățare la clasă, cât și în diverse interacțiuni verbale din viața cotidiană (mediul familial, social, educațional). Scopul principal al învățării limbii și literaturii române este educația lingvistică a elevilor din instituțiile cu program în limbile minorităților naționale, formarea competenței de comunicare în limba română, iar studierea textului nonliterar, literar va fi realizată din perspectivă funcțională și va servi ca pretext pentru realizarea demersului comunicativ la clasă.

Menționăm că prezentul Curriculum recomandă activități de învățare și elaborare a produselor școlare care valorifică TIC, tehnologiile digitale pentru formarea/dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română, formarea unui sistem de atitudini, valori și comportamente civice și morale.

Reperle conceptuale ale *Curriculumului* actual se axează pe abordarea integrată a conținuturilor învățării. Aceasta se bazează pe patru elemente interconectate – 4C, care apar în contexte specifice: *conținut, comunicare, cunoaștere și cultură*. Astfel, învățarea limbii și literaturii române nu este privită ca un scop în sine, ci ca un mod de a acumula cunoștințe despre cultura, obiceiurile, tradițiile naționale, normele comportamentale, patrimoniul național, valorile culturale naționale/universale etc. Învățarea integrată stă la baza proiectării demersului didactic la disciplină.

Axat pe formarea/dezvoltarea competenței de comunicare în limba română actualul Curriculum concepe învățarea textului nonliterar și literar ca un pretext pentru valorificarea procesului de formare/dezvoltare a competențelor specifice disciplinei.

Componenta culturală/interculturală din Curriculum asigură dezvoltarea personalității elevului într-un cadru socio-cultural largit, educația *în și pentru valori*, contribuind la formarea identității naționale a educabilului.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an
Obligatorie	Limbă și comunicare	V	4	136
		VI	4	136
		VII	4	136
		VIII	4	136
		IX	4	132

2.1. REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

UNITĂȚI DE CONȚINUT	CLASA			UNITĂȚI DE CONȚINUT	CLASA	
	V	VI	VII		VIII	IX
Copilul în familie	27	27	27	Adolescentul și valorile sale	28	33
Copilul în societate	32	32	33	Adolescentul și societatea	32	26
Copilul și natura	27	27	22	Adolescentul și natura	22	20
Copilul și Patria	27	27	32	Adolescentul și Patria	32	33
Copilul și universul preferințelor	23	23	22	Adolescentul și cultura	22	20

Detalierea orientativă și modalitatea de repartizare a temelor/unităților de conținut pe clase și unități de timp la disciplină în raport cu conținuturile curriculare, se stabilește prin *Reperete metodologice de organizare a procesului educațional la disciplină*, aprobate prin ordin de ministru.

III. COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI

- 1. Receptarea** mesajelor orale în diverse contexte de comunicare, manifestând atenție, interes și atitudine pozitivă în procesul de interacțiune verbală.
- 2. Producerea** de mesaje orale în situații de comunicare dialogată și monologată, demonstrând comportament verbal și nonverbal autonom.
- 3. Receptarea** mesajelor scrise/textelor nonliterare și literare din variate surse, exprimând dorința de a utiliza informațiile achiziționate în situații reale de comunicare.
- 4. Producerea** de mesaje scrise, manifestând responsabilitate pentru calitatea exprimării în limba română literară și comportament lingvistic autonom.
- 5. Practicarea** limbii române, în diverse situații de comunicare, demonstrând înțelegere, apreciere și respect pentru valorile culturii naționale și universale, percepere a identității naționale și deschidere pentru implicarea activă, responsabilă în viața social-culturală a Republicii Moldova.

IV. UNITAȚI DE ÎNVĂȚARE

<p>CS 1. Receptarea mesajelor orale în diverse contexte de comunicare, manifestând atenție, interes și atitudine pozitivă în procesul de interacțiune verbală.</p> <p>CS 2. Producerea de mesaje orale în situații de comunicare dialogată și monologată, demonstrând comportament verbal și nonverbal autonom.</p> <p>CS 3. Receptarea mesajelor scrise/textelor nonliterare și literare din variate surse, exprimând dorința de a utiliza informațiile achiziționate în situații reale de comunicare.</p> <p>CS 4. Producerea de mesaje scrise, manifestând responsabilitate pentru calitatea exprimării în limba română literară și comportament lingvistic autonom.</p> <p>CS 5. Practicarea limbii române, în diverse situații de comunicare, demonstrând înțelegere, apreciere și respect pentru valorile culturii naționale și universale, percepere a identității naționale și deschidere pentru implicarea activă, responsabilă în viața social-culturală a Republicii Moldova.</p>
<p>CONTEXTE TEMATICE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Copilul în familie 2. Copilul în societate 3. Copilul și natura 4. Copilul și patria 5. Copilul și universul preferințelor

4.1. CLASA a V-a		
Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Identificarea semnificației globale a unui mesaj audiat, pe teme familiare.</p> <p>1.2. Desprinderea unor informații-cheie dintr-un mesaj oral, clar articulat, cu și fără repere.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a semnaliza receptarea mesajului/confirmarea înțelegerii lui; - a oferi/exprima răspunsuri nonverbale/verbale la cerere; - a îndeplini instrucțiuni/indicații scurte; - a afirma/nega ceva; - a cere/acorda permisiunea; 	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere a informației globale și de detaliu din textul audiat; - exerciții de extragere a informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un mesaj oral; - corelarea mesajului audiat cu anumite imagini; - identificarea unor informații în baza imaginilor, corespunzător sarcinii propuse;

<p>1.3. Identificarea semnificației unor cuvinte, enunțuri prin raportare la textul audiat.</p> <p>1.4. Exprimarea reacției verbale și nonverbale, la indicațiile interlocutorului, în diverse activități cotidiane.</p> <p>1.5. Manifestarea atenției și a curiozității față de înțelegerea la auz a unor mesaje pe teme uzuale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a exprima atitudini, sentimente, interes; - a imita/mima acțiuni; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de extragere a unor informații, idei dintr-un text audiat (completând fișe de lucru etc.); - executarea unor instrucțiuni simple; - exerciții de răspuns verbal/nonverbal la mesajul audiat; mimarea unui mesaj audiat; - audierea activă a mesajelor, textelor informative simple și scurte, dialogurilor în format mp3; - vizionarea desenelor animate, mesajelor audio-video cu îndeplinirea anumitor sarcini; - identificarea corectitudinii/incorectitudinii unui cuvânt/enunț/mesaj audiat. <p>Produse: Reacții nonverbale/verbale. Acțiuni, realizate la indicațiile profesorului/colegilor. Răspunsuri/întrebări. Dialoguri scurte și simple. Mesaje simple și scurte. Fișe completate. Desene. Pantomimă etc.</p>
<p>2.1. Redarea conținutului unor mesaje, pe teme familiare, în bază de repere.</p> <p>2.2. Descrierea unui obiect, personaj, a unei persoane, utilizând unitățile lexicale noi.</p> <p>2.3. Realizarea unor dialoguri pe teme uzuale, folosind reguli elementare de etichetă verbală și nonverbală.</p> <p>2.4. Prezentarea unor informații, în bază de repere.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a saluta/a răspunde la salut; - a (se) prezenta/prezenta pe cineva; - a identifica obiecte/persoane; - a utiliza formule de adresare; - a oferi informații despre propria persoană; - a cere/a oferi informații despre obiecte/ ființe/persoane/locuri; - a prezenta informații; - a cere/a oferi obiecte; - a formula întrebări; - a descrie persoane/ființe/imagini/obiecte/plante/acțiuni/eventimente; - a caracteriza persoane/personaje; - a exprima cantități; 	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de reproducere a unor cuvinte/enunțuri/mesaje scurte pe teme familiare; - exerciții de pronunție; - exerciții de utilizare în enunțuri proprii a cuvintelor și structurilor învățate; - descrierea unor imagini, obiecte în bază de repere; - exerciții de caracterizare a unor ființe, persoane/personaje; - redarea conținutului unui text în baza unui plan/unei imagini; - redarea în lanț conținutului unui text în lant; - completarea/continuarea unor dialoguri; - alcătuirea unor dialoguri pe teme de interes personal; - simularea unor dialoguri pe teme familiare;

<p>2.5. Manifestarea interesului pentru comunicarea interpersonală în limba română.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a exprima atitudini/sentimente/emoții/interes; - a exprima opinia proprie; - a încuraja pe cineva; - a cere scuze/a accepta scuzele; - a formula o rugămintă; - a mulțumi/a răspunde la mulțumiri etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<ul style="list-style-type: none"> - redarea unor evenimente/activități, având ca reper o bandă desenată; - decodificarea unei scrisori desenate; - prezentarea unor informații conform ariei tematice; - recitarea poeziilor; - interpretarea cânteceelor individual și în grup etc. <p>Produse: Răspunsuri/întrebări simple. Dialoguri pe teme familiare. Descrieri simple. Caracterizări. Povestiri. Recitare de poezii. Interpretare de cântece, colinde, urături. Jocuri de rol. Simulări/dramatizări. Scrisoare desenată. Poster. Colaj etc.</p>
<p>3.1. Citirea corectă, fluentă și atentă, adaptând intonația la mesajul textului.</p> <p>3.2. Recunoașterea informației generale din text, pe baza unor întrebări de sprijin.</p> <p>3.3. Deducerea semnificației unor cuvinte, sintagme, enunțuri prin raportare la textul citit.</p> <p>3.4. Stabilirea fragmentelor logico-semantică ale unui text.</p> <p>3.5. Manifestarea curiozității pentru lectura unor texte pe teme familiare, utilizând informațiile achiziționate în situații reale de comunicare.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica informații din texte scrise; - a deduce un mesaj; - a răspunde la întrebări ; - a identifica descrieri de persoane, obiecte, ființe, acțiuni; - a stabili trăsături morale/fizice ale persoanelor/personajelor din text; - a exprima atitudini/sentimente/interes; - a exprima opinia proprie; - a exemplifica; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - citirea în lanț/selectivă/până la prima greșeală/pe roluri etc.; - lectura cu voce a textelor/fragmentelor de texte; - exersarea fluenței, expresivității în lectură; - exerciții de lectură ghidată; - răspunsuri la întrebări în baza textului; - exerciții de asociere a textului cu o imagine; - exerciții de identificare a semnificației unor cuvinte, sintagme, enunțuri în baza textului lecturat; - stabilirea trăsăturilor morale și fizice ale personajelor; - restabilirea ordinii enunțurilor/replicilor în dialoguri/ texte scurte; - identificarea și ordonarea logică a fragmentelor; - alcătuirea planului simplu de idei; - intitularea/reintitularea textului; - exerciții de interpretare a textului; - jocuri de rol/dramatizarea unor fragmente din textul lecturat; - memorarea unor texte lirice;

		<ul style="list-style-type: none"> - lectura textelor nonliterare: etichete, bonuri de plată, exprimarea opiniei personale în baza celor citite; - discuții dirijate asupra lecturii particulare etc. <p>Produce: Răspunsuri/întrebări scurte. Fișe de lectură. Aprecieri personale în raport cu textul studiat. Planul simplu de idei. Joc de rol. Dramatizări. Desene. Benzi desenate. Mini-proiecte etc.</p>
<p>4.1. Scrierea lizibilă, corectă și clară a cuvintelor, enunțurilor, mesajelor în limba română.</p> <p>4.2. Formularea de răspunsuri/întrebări pe baza unor texte, teme familiare.</p> <p>4.3. Redactarea, în baza reperelor, a unor texte scurte, simple, pe subiecte familiare.</p> <p>4.4. Manifestarea interesului pentru respectarea regulilor ortografice, ortoeactice și de punctuație a limbii române.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a descriere obiecte/persoane/ființe/plante/acțiuni; - a caracteriza persoane/personaje; - a exemplifica; - a exprima opinia personală; - a exprima atitudini/sentimente/interes; - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dictare cu respectarea normelor de ortografie și punctuație; - exerciții de copiere selectivă a unor informații; - exerciții de recunoaștere/completare/înlocuire/modificare a propozițiilor/textelor; - exerciții de restabilire a ordinii enunțurilor în texte scurte/dialoguri; - exerciții de exprimare a opiniei personale; - exerciții formulare a întrebărilor/răspunsurilor scurte în baza mesajelor/textelor lecturate; - descrieri de obiecte/plante/locuri, conform sarcinilor propuse; - redactarea unor texte după imagini/întrebări; - exerciții de relatare a unor experiențe personale; - elaborarea unor texte în bază de repere (cuvinte, imagini, întrebări, plan); - redactarea unui mesaj electronic (SMS); - reconstruirea/completarea unui dialog; - elaborarea în grup a unor postere, colaje tematice; - exerciții de evaluare reciprocă a corectitudinii textelor elaborate etc. <p>Produce: Enunțuri. Răspunsuri/întrebări. Dictări. Plan simplu. Texte/dialoguri scurte pe teme familiare. Descrieri. SMS-uri. Careuri de cuvinte. Postere, colaje tematice etc.</p>

<p>5.1. Recunoașterea elementelor de cultură națională în diverse mesaje, și în cadrul diferitor activități/evenimente.</p> <p>5.2. Descrierea succintă a unor tradiții și obiceiuri calendaristice românești.</p> <p>5.3. Exprimarea atitudinii pozitive față de învățarea limbii române ca limbă națională.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a exprima atitudini/sentimente/emoții/interes; - a cere/ă oferi informații; - a oferi/ă cere obiecte/lucruri; - a identifica obiecte/persoane/elemente de cultură națională; - a descrie obiecte/tradiții și obiceiuri de iarnă; - a compara lucruri; - a exprima ură; - a răspunde la felicitări; - a mulțumi/ă răspunde la mulțumiri; - a exprima gusturi și preferințe; - a exprima o părere de rău; - a accepta idei/propuneri ale colegilor; - a imita/ă mima acțiuni. - etc. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p> <p>(*Notă: Elementele de construcție a comunicării se prezintă în tabelul <i>Componente structurale ale unităților de conținut</i> – clasa a V-a).</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere a elementelor de cultură națională din diverse texte, surse audio-video; - reproducerea unor colinde, urături etc. - interpretarea unor cântece, recitarea unor poezii conform ariei tematice; - redarea conținutului unor legende istorice și toponimice; - descrierea succintă în limba română a unui obicei de iarnă din localitate; - compararea obiceiurilor românești de iarnă cu cele ale etniilor conlocuitoare; - stabilirea unui contact social, utilizând formule de adresare și prezentare specifice culturii române; - elaborarea unui colaj/proiect tematic despre obiceiurile și tradițiile de iarnă; - confecționarea atributelor specifice sărbătorilor de iarnă; - înscenarea unor tradiții și obiceiuri românești de iarnă; <p>Activități/proiecte interculturale:</p> <p><i>Tradiții de iarnă la diferite popoare. Obiective culturale din localitatea mea. Descoperă istoria localității mele etc.</i></p> <p>Produse:</p> <p>Fișe de lucru. Descrieri. Prezentări. Recital de poezii, colinde. Dramatizări. Colaje. Postere. Accesorii specifice sărbătorilor de iarnă; Proiecte individuale/de grup. Mini-spectacole etc.</p>
--	---	---

La sfârșitul clasei a V-a, elevul poate:

- înțelege sensul global al unui mesaj audiat, pe teme familiare;
 - recunoaște sensul unor cuvinte, enunțuri, informații-cheie dintr-un mesaj audiat/lecturat, cu și fără repere;
 - reda succint conținutul unor texte, pe teme cunoscute, conform anumitor cerințe;
 - descrie, oral și în scris, obiecte, persoane, personaje, utilizând vocabularul tematic;
 - susține un dialog pe teme uzuale, aplicând norme de etichetă verbală și nonverbală;
 - cite corect, fluent și atent texte de complexitate medie, adaptând intonația la mesajul textului;
 - răspunde la întrebări, oral și/sau în scris, utilizând textul;
 - identifică ordinea logico-semantică a fragmentelor unui text;
 - elaborează texte scurte, simple pe subiecte din aria tematică studiată;
 - scrie lizibil, corect și clar în limba română, în limita conținuturilor lingvistice învățate,
- manifestând ca atitudine specifice și valori predominante:***
- atenție și curiozitate pentru înțelegerea mesajelor orale în diverse situații cotidiene de comunicare;
 - interes pentru lectura textelor din diverse surse;
 - respect și responsabilitate în comunicarea interpersonală în limba română;
 - deschidere pentru participare la diverse activități școlare în limba română;
 - atitudine pozitivă față de învățarea limbii române.

COMPONENTE STRUCTURALE ALE UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

CONTEXTE TEMATICE	ACTE COMUNICATIVE	ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII (abordare funcțional-comunicativă, aspect aplicativ, fără utilizarea metalimbajului)
1. Copilul în familie <ul style="list-style-type: none"> • Eu și familia mea • Responsabilități în familie • Sărbători și tradiții în familie 	Acte comunicative: <ul style="list-style-type: none"> - a saluta/a răspunde la salut; - a (se) prezenta/prezenta pe cineva; - a utiliza formule de adresare; - a identifica obiecte/persoane/elemente de cultură națională; - a oferi informații despre propria persoană; - a cere/a oferi informații despre obiecte/ființe/persoane/locuri; - a semnala receptarea mesajului/confirmarea înțelegerii lui; - a oferi/exprima răspunsuri nonverbale/verbale la cerere; - a imita/a mima acțiuni; - a îndeplini instrucțiuni/indicații scurte; - a afirma/nega ceva; - a identifica descrieri de persoane/obiecte/ființe/acțiuni; - a identifica informații din texte scrise; - a deduce un mesaj; - a prezenta informații; - a cere/a oferi obiecte; - a formula/a răspunde la întrebări; - a descrie persoane/ființe/imagini/obiecte/plante/acțiuni/evenimente/tradiții/obiceiuri; - a stabili trăsături morale/fizice ale persoanelor/personajelor din text; 	Nivelul sintactico-morfologic: <p>A.1. Enunțul: propoziția și fraza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea structurală a enunțului. Propoziția simplă și dezvoltată. Lungimea enunțului. <p>A.2. Tipuri de propoziții și structura lor specifică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea afirmativă, negativă. • Exprimarea scopului comunicării: enunțiativă, interogativă, exclamativă. • Exprimarea unor acțiuni, stări/existențe sigure. • Punctuația la sfârșitul diferitor tipuri de propoziții. <p>A.3. Textul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coeziunea sintactică. <p>B.1. Exprimarea unei acțiuni, stări (verbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul indicativ: timpul prezent, timpul trecut (perfectul compus), forma afirmativă și negativă. Diateza activă. • Modul nepersonal: participiul. • Verbe reflexive la modul indicativ (în modele de vorbire). <p>B.2. Denumirea obiectelor, a ființelor (substantivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Substantive comune. Genul, numărul substantivelor. • Cazurile substantivului (nominativ, acuzativ). Articlararea substantivelor. Articolul substantival hotărât și nehotărât (forme și utilizare la cazul nominativ și acuzativ). <p>B.3. Exprimarea înșușirilor (adjectivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genul și numărul adjectivelor. Acordul adjectivului cu substantivul determinat. • Gradele de comparație: gradul pozitiv, gradul comparativ de superioritate. • Exprimarea posesiei: adjectivul posesiv. Adjective variabile cu patru forme.
2. Copilul în societate <ul style="list-style-type: none"> • Prietenii mei • Mergem la plimbare • Mesaje electronice: SMS • Facem cumpărături 		
3. Copilul și natura <ul style="list-style-type: none"> • Curiozități din lumea animalelor • Plante deosebite • Minuni ale naturii 		
4. Copilul și Patria <ul style="list-style-type: none"> • Meleagul natal • Legende istorice și toponimice • Obiceiuri și tradiții de iarnă 		

<p>5. Copilul și universul preferințelor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri preferate • La bibliotecă • Sportul preferat 	<ul style="list-style-type: none"> - a caracteriza persoane/personaje; - a exprima cantități; - a exprima atitudini/sentimente/emoții/interese; - a exprima gusturi și preferințe; - a exprima o părere de rău; - a accepta idei/propuneri ale colegilor; - a exprima opinia proprie; - a exemplifica; - a compara lucruri; - a încuraja pe cineva; - a cere scuze/a accepta scuzele; - a cere/a acorda permisiunea; - a exprima urări; - a răspunde la felicitări; - a formula o rugămintă; - a mulțumi/a răspunde la mulțumiri; - etc. 	<p>B.4. Exprimarea persoanei (pronumele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Persoana, genul, numărul. Exprimarea persoanei: pronumele personal. Formele accentuate și neaccentuate (exersare contextuală). Exprimarea interogației: pronumele interogativ. <p>B.5. Exprimarea cantității (numeralul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numeralul cardinal. <p>B.6. Exprimarea coordonatelor acțiunii: spațiu, timp, mod (adverbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea locului: adverbe uzuale de loc. <p>B.7. Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoziții de bază cu acuzativul: în, din, la, de la, pe, sub etc. <p>B.8. Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conjunții coordonatoare: și, dar, iar. <p>B.9. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția)</p> <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conform ariei tematice proiectate. • Cuvinte cu sens opus (antonime). • Cuvinte apropiate ca sens (sinonime). • Familia lexicală. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sunetele specifice limbii române. Articulare vocalelor [ă, â] după consoanele [c, g, h]; sunetul [o] protonic, diftongii [oa, ea, ie, iu, io] etc., <i>triftoongii</i>, consoanele [d, t, n] urmate de sunete anterioare. • Pronunțarea corectă a sunetelor aflate în diverse poziții. • Accentuarea corectă a cuvintelor. • Modelarea intonației. <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor însușite anterior se subînțelege.</p>
---	---	---

Texte recomandate conform unităților tematice:

- **din creația populară orală:** Povești: *Cum se câștigă banii, Doi frați; snoave: Păcală și cârnațul, Nici smântână, nici lapte acru* (o snoavă la alegere); legende: *Vîța de vie; parabole: Nici lemnul nu irtă, Ce-i mai scump pe lume, Corbul și vulpea; poezii; urături; colinde; ghicitori; frământări de limbă etc.;*
- **din literatura română:** M. Eminescu, *Ce te legeni...;* G. Coșbuc, *În seara de Crăciun;* T. Arghezi, *Cartea cu jucării;* E. Farago, *În ziua de Paști;* O. Cazimir, *Gospodina;* S. Vangheli, *Guguță și prietenii săi: Ce litere gustoase, Ceasul, Ministrul bunelului* (un fragment la alegere); Gr. Vieru, *Prietenul;* D. Matcovschi, *Să trăiești, Moldova;* T. Dorz, *Farfuria de lemn;* I. Brad, *Patria;* V. Teleucă, *O altă limbă mai frumoasă nu-i;* I. Pârvulecu, *Prietenul meu* (fragment) etc.;
- **din literatura universală:** H. C. Andersen, *Bradul* (fragment); Frații Grimm, *Cele șase lebede* (fragment); Charles Perrault, *Piele de măgar* (fragment); Charles Dickens, *Oliver Twist* (fragment) etc.;
- **nonliterare:** articole din reviste pentru copii, enciclopedii pentru copii; mesaje electronice (SMS); benzi desenate; semne și indicatoare, etichete, bonuri de plată etc.

Notă: Se recomandă:

- studierea a 3-4 texte/fragmente de texte nonliterare și/sau literare, în cadrul fiecărei unități de conținut;
- memorizarea a 2 poezii lirice sau epice (colind, urătură).

4.2. CLASA a VI-a		
Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Identificarea unor informații generale din interacțiuni verbale în contexte cotidiane.</p> <p>1.2. Identificarea unor detalii din mesaje audiate, în contexte din mediata apropiere.</p> <p>1.3. Înțelegerea unor fapte/acțiuni/ evenimente dintr-un text audiat.</p> <p>1.4. Înțelegerea instrucțiunilor/ indicațiilor simple cu privire la realizarea unor activități cotidiane.</p> <p>1.5. Manifestarea atitudinii pozitive pentru receptarea mesajelor orale în procesul de interacțiune verbală.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a distinge, a remarca obiecte/ființe/personaje/locuri; - a identifica după descriere obiecte, ființe/persoane, locuri; - a selecta/a evidenția informații despre obiecte/persoane/obiective culturale și istorice; - a localiza obiecte, ființe, persoane; - a semnaliza înțelegerea/neînțelegerea mesajului față în față; - a oferi un răspuns afirmativ/negativ; - a îndeplini indicații/instrucțiuni; - a imita/mima acțiuni. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de înțelegere globală a informației; - exerciții de selectare a unor informații de detaliu din mesaje audiate; - exerciții cu alegere duală (<i>da/nu; adevărat/fals</i>); - exprimarea de reacții verbale/nonverbale la mesajul audiat; - corelarea informațiilor receptate cu anumite imagini; - completarea, în urma audierii, a fișelor de lucru cu informații potrivite; - realizarea unor desene în baza mesajului receptat la auz; - formulare de întrebări și răspunsuri la mesajul audiat; - exprimarea atitudinii față de mesajul audiat; - recunoașterea vorbitorului/personajului din diferite înregistrări audio; - verificarea corectitudinii informațiilor audiate - prin exerciții de tip: <i>corect/incorect, adevărat/fals</i>; - exerciții de pronunție; - exerciții de recepționare a mesajelor în format mp3, mp4 (prognose meteo, spoturi publicitare etc.), cu îndeplinirea anumitor sarcini; - ordonarea imaginilor, a secvențelor unei benzi desenate conform sarcinii propuse etc. <p>Produse: Reacții verbale/nonverbale. Întrebări/răspunsuri. Dialoguri. Mesaje scurte și simple. Fișe de lucru. Puzzle. Benzi desenate/reconstituite etc.</p>

	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a utiliza formule adresare la telefon; - a cere/a oferi informații la solicitare asupra unui lucru/persoană/fapt/obiectiv cultural; - a oferi informații despre sine; - a prezenta informații despre persoane/locuri/acțiuni/obiective culturale etc.; - a descrie obiecte/locuri/localități/acțiuni/evenimente; - a caracteriza persoane/personaje; - a exprima opinia proprie; - a exprima gusturi și preferințe; - a cere/a acorda permisiunea; - a exprima atitudini/sentimente; - a formula întrebări și răspunsuri; - a da ordine/sfaturi/instrucțiuni; - a formula o rugăminte; - a liniști/încuraja pe cineva; - a felicita/a răspunde la felicitări; - a face o urare; - a mulțumi/a răspunde la mulțumiri. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - expunerea conținutului unor mesaje/texte conform anumitor sarcini; - exerciții de utilizare a actelor de vorbire în contexte de comunicare uzuale; - descrierea succintă a unor obiecte, imagini, locuri, tradiții; - caracterizarea de ființe/persoane/personaje; - relatarea unor fapte și întâmplări cu caracter personal; - exprimarea opiniilor proprii, atitudinii în raport cu anumite evenimente, persoane/personaje; - simularea convorbirilor telefonice/online; - realizarea unor dialoguri, manifestând respect față de interlocutor; - conversații tematice; - simularea unor jocurilor de rol (la medic, la bibliotecă, la cafenea etc.); - transmiterea orală a/expunerea unor texte scurte în baza unui plan, a unei imagini etc.; - prezentarea unor preferințe; - proiecte individuale/în grupuri mici (despre obiceiuri și tradiții, călătorii, monumente etc.); - realizarea unui portofoliu tematic etc. <p>Produce:</p> <p>Răspunsuri simple/întrebări. Dialoguri tematice. Convorbiri telefonice/convorbiri online. Descrieri succinte. Caracterizări. Povestiri. Prezentări/Expuneri de opinie. Jocuri de rol. Simulări/Dramatizări. Recitare de poezii. Interpretare de cântece. Proiect individual/în grupuri mici. Portofoliu etc.</p>
--	--	---

<p>3.1. Citirea cursivă, expresivă și conștientă a diverselor tipuri de texte, urmând anumite instrucțiuni.</p> <p>3.2. Identificarea informației esențiale din diverse texte, pe baza unor repere.</p> <p>3.3. Stabiliirea, pe baza unor întrebări, a informațiilor de detaliu din variate tipuri de texte.</p> <p>3.4. Ordonarea logică a informației într-un plan simplu.</p> <p>3.5. Manifestarea interesului pentru lectura diverselor tipuri de texte.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica obiecte, ființe, persoane; - a identifica caracterizări de persoane/personaje; - a cere informații/răspunsul la cererea de informații; - a întreba și răspunde; - a exprima opinia proprie; - a exprima atitudini și sentimente; - a oferi un răspuns afirmativ/negativ; - a exprima concluzii. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - citirea selectivă, pe roluri, ghidată etc. - citirea expresivă, respectând pauzele logice; - exersarea fluenței în lectură; - identificarea cuvintelor necunoscute, momentelor neînțelese în textul lecturat; - corelarea ideilor textului cu imagini relevante; - selectarea informațiilor dintr-un text, conform obiectivelor propuse; - identificarea în text a unor caracterizări, descrieri etc.; - ordonarea logică a fragmentelor unui text; - alcătuirea planului simplu/dezvoltat de idei; - redarea ideilor unui text prin desene/colaje/benzi desenate etc.; - completarea fișelor de lectură în baza textului lecturat; - lectura textelor nonliterare: buletine meteo, felicitări, rețete culinare, programe de lucru, tichete etc.; - lectura independentă a unui text/carte recomandată, în baza reperelor (algorithm, plan, listă de întrebări etc.); - exerciții de lectură conștientă a diferitor tipuri de texte; concurs în baza lecturii particulare etc. <p>Produse:</p> <p>Răspunsuri/întrebări scurte. Fișe de lectură. Test de înțelegere a lecturii. Planul simplu/dezvoltat de idei. Joc de rol. Dramatizări. Desene, benzi desenate în baza conținutului textului. Povestiri în baza desenelor, benzilor desenate. Colaje. Mini-proiecte etc.</p>
---	---	---

<p>4.1. Scrierea corectă, lizibilă a unui enunț/mesaj conform ariei tematice.</p> <p>4.2. Exprimarea, în enunțuri simple, a propriilor reacții și opinii privind mesajele receptate</p> <p>4.3. Elaborarea unui text, pe baza unei structuri/scheme, oferite ca model, pe teme uzuale.</p> <p>4.4. Manifestarea atenției la redactarea textelor în limba română literară.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a descrie obiecte, ființe, imagini, plante, acțiuni, tradiții, locuri; - a caracteriza persoane, personaje, personalități; - a felicita/a răspunde la felicitări; - a exprima opinia; - a exprima atitudini/sentimente. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dictări selective; - exerciții de transcriere a unor informații conform sarcinii; - exerciții de completare a unor enunțuri, texte; - exerciții de exprimare a acordului/dezacordului; - formularea întrebărilor/răspunsurilor în baza textelor audiate/lecturate; - exerciții de reconstituire a enunțurilor, dialogurilor; - elaborarea unui plan simplu în baza textului studiat; - redactarea mesajelor scrise: <i>felicitarea</i>; - descrierea succintă a unor obiecte, ființe, locuri, conform reperelor (imagine, plan simplu, schemă etc.); - elaborarea individuală/în grup a unor postere, colaje pe teme de interes personal; - exerciții/jocuri de evaluare a corectitudinii (<i>adevărat/fals, corect/incorect</i> etc.) etc. <p>Produce:</p> <p>Enunțuri. Răspunsuri/întrebări. Dictări. Plan simplu. Descrieri. Texte/dialoguri scurte pe teme familiare. Felicitări. Rețete culinare. Careuri de cuvinte. Postere. Colaje tematice etc.</p>
<p>5.1. Identificarea elementelor de cultură națională promovate în tradiții și obiceiuri.</p> <p>5.2. Prezentarea unor itinerare/obiective turistice cu valoare cultural-istorică.</p> <p>5.3. Manifestarea deschiderii pentru comunicare în limba română, în cadrul diverselor activități.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a avea interes; - a cere informații/a răspunde la cererea de informații; - a adresa cererea cuiva să facă ceva; - a descrie locuri memorabile/obiceiuri/tradiții; - a prezenta obiective turistice; - a exprima opinia, mulțumirea, satisfacția, bucuria; - a exprima atitudini/sentimente; - a mulțumi/a răspunde la mulțumiri; 	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a elementelor de cultură națională în texte literare și nonliterare; - descrierea succintă a unor locuri memorabile din or. Chișinău; - utilizarea în interacțiuni verbale a formulelor de felicitare, mulțumire, de exprimare a bucuriei; - elaborarea unor felicitări tematice; - recitarea unor poezii, interpretarea unor cântece; - reproducerea unei legende conform ariei tematice vizate; - descrierea unor obiceiuri și tradiții de primăvară; - dramatizarea unor legende cu tematică de primăvară;

	<p>Elemente de construcție a comunicării* (*Notă: Elementele de construcție a comunicării se prezintă în tabelul <i>Componente structurale ale unităților de conținut</i> – clasa a VI-a).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - compararea obiceiurilor românești de primăvară cu cele ale etnelor conlocuitoare; - prezentarea unui itinerar turistic din Republica Moldova; - descrierea unui obiectiv cultural din orașul Chișinău; - jocuri de rol (<i>Eu sunt ghid</i>); - elaborarea unor desene, colaje/postere tematice; <p>Activități/proiecte interculturale: <i>Răsfoim paginile de istorie a Republicii Moldova, Călătoresc și comunic în limba română, Drag îmi este plaiul etc.</i></p> <p>Produse: Fișe de lucru. Descrieri. Prezentări. Recitare de poezii, interpretare de cântece. Mini scenete. Desene, colaje, postere. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
<p style="text-align: center;">La sfârșitul clasei a VI-a, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • recunoaște informații esențiale și de detaliu din texte audiate și lecturate, în bază de repere; • înțelege instrucțiuni, indicații simple în cadrul interacțiunilor verbale; • expune conținutul unor texte, pe teme cotidiane, conform anumitor cerințe; • descrie obiecte, ființe, fenomene, în texte scurte și simple, utilizând vocabularul tematic; • construi/realiza dialoguri în situații reale și improvizate de comunicare, respectând norme de etichetă verbală și nonverbală; • citi corect, fluent și conștient texte din aria tematică învățată, cu adaptarea intonației impusă de semnele de punctuație; • formula întrebări pentru a înțelege mesajul textului recepționat; • alcătui un plan simplu în baza fragmentelor logico-semantice ale unui text; • redacta un text pe teme familiare, în bază de repere; • scrie lizibil și corect în limba română, cu respectarea normelor limbii literare, <p style="text-align: center;">manifestând ca atitudine specifice și valori predominante:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atenție și interes pentru înțelegerea mesajelor orale în anumite situații cotidiane de comunicare; • curiozitate pentru lectura textelor din aria tematică vizată; • disponibilitate pentru participare la interacțiuni verbale în limba română; • respect și responsabilitate în comunicarea interpersonală în limba română. 		

COMPONENTE STRUCTURALE ALE UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

CONTEXTE TEMATICE	ACTE COMUNICATIVE	ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII (aspect aplicativ, fără utilizarea metalimbajului)
<p>1. Copilul în familie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mă simt bine în familie • Timpul liber cu familia • Gusturi și preferințe în familie 	<p>Acte comunicative:</p> <p>Exprimarea mulțumirii, satisfacției, bucuriei;</p> <p>Cererea de informații asupra unui lucru;</p> <p>cerere de informații asupra atitudinilor și sentimentelor;</p> <p>exprimarea de atitudini și sentimente;</p> <p>adresarea cererii cuiva să facă ceva;</p> <p>oferirea de instrucțiuni pentru a face ceva;</p> <p>exprimarea opiniei.</p>	<p>Nivelul sintactico-morfologic:</p> <p>A.1. Enunțul: propoziția și fraza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea structurală a enunțului. Propoziția simplă și dezvoltată. <p>A.2. Tipuri de propoziții și structura lor specifică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea atitudinii: aprobare, dezaprobare. • Exprimarea sentimentelor. • Exprimarea unor acțiuni, stări, existențe: sigure, posibile. • Exprimarea unui îndemn, a unei porunci etc. • Topica cuvintelor în propoziție. <p>A.3. Textul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coeziunea sintactică.
<p>2. Copilul în societate</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conversații la telefon • La cafenea • Mesaje scrise: <i>felicitatea</i> • La medic 	<p>Acte comunicative:</p> <p>formule de adresare;</p> <p>cererea/acordarea permisiunii;</p> <p>a mulțumi/a răspunde la mulțumiri;</p> <p>a felicita/a răspunde la felicitări;</p> <p>anunțarea unui fapt;</p> <p>a cere scuze/a accepta scuzele;</p> <p>acceptarea/refuzul invitației.</p>	<p>B.1. Exprimarea unei acțiuni, stări (verbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul indicativ: timpul trecut, imperfectul; timpul viitor (forma I), forma afirmativă și negativă. • Modul nepersonal: infinitivul. • Modul imperativ (persoana a II-a plural), forma afirmativă și negativă. (în modele de vorbire) • Modul conjunctiv, timpul prezent. <p>B.2. Denumirea obiectelor, a ființelor (substantivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Substantive comune. Genul, numărul substantivelor. • Cazurile substantivului (genitiv, dativ). Articulaarea substantive-lor. • Utilizarea articolului substantival hotărât (forme și utilizare la cazul genitiv și dativ). • Cazul vocativ.
<p>3. Copilul și natura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Natura-ghidul călătorului • Prieteni din lumea animalelor • Prognoza meteo 	<p>Acte comunicative:</p> <p>cererea informației asupra unui fapt;</p> <p>răspunsul la cererea informației asupra unui fapt;</p> <p>oferirea unui răspuns afirmativ/negativ;</p> <p>identificarea a ceva.</p>	

<p>4. Copilul și Patria</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chișinău, capitala Republicii Moldova • Pagini de istorie: Ștefan cel mare • Obiceiuri și tradiții de primăvară 	<p>Acte comunicative: cererea de informații privind persoane/personalități/obiective culturale; alegerea de informații despre personalități, obiective culturale și istorice; cererea de informații asupra unui fapt; exprimarea de atitudini și sentimente; exprimarea admirației.</p>	<p>B.3. Exprimarea însușirilor (adjectivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acordul adjectivului cu substantivul determinat. • Gradele de comparație: gradul superlativ relativ de superioritate, gradul superlativ absolut. • Adjective variabile cu trei și două forme. • Adjectiv demonstrativ (la nominativ și acuzativ). <p>B.4. Exprimarea persoanei (pronumele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea persoanei: pronumele personal la cazul acuzativ. • Exprimarea apropierii: pronumele demonstrativ de apropiere. <p>B.5. Exprimarea cantității (numeralul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numeralul ordinal. <p>B.6. Exprimarea coordonatelor acțiunii – spațiu, timp, mod (adverbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea timpului: adverbe uzuale de timp. • Exprimarea frecvenței: întotdeauna, uneori, deseori etc. <p>B.7. Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoziții de loc cu acuzativul: <i>peste, după, între, lângă</i>, etc. <p>B.8. Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conjunții coordonatoare: <i>sau, ori</i>. <p>B.9. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interjecții onomatopoeice. <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conform ariei tematice proiectate. • Omonime. • Compunerea. Ortografia cuvintelor compuse. • Sensul cuvintelor în context. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sunetele specifice limbii române. Articularea sunetelor [j, ș], urmate de vocalele [e] și [i]. • Pronunțarea corectă a cuvintelor ce conțin diftongi, triftongi, hiat • Despărțirea cuvintelor în silabe. • Accentuarea corectă a cuvintelor. • Modelarea intonației. <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor însușite anterior se subînțelege.</p>
<p>5. Copilul și universul preferințelor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de inteligență • Filme cu desene animate îndrăgite • Călătoriile – o pasiune 	<p>Acte comunicative: semnalarea înțelegerii mesajului față în față; semnalarea neînțelegerii mesajului; cererea permisiuni; cererea de informații; identificarea cuiva/a ceva; cererea acordarea ajutorului.</p>	

Texte recomandate conform unităților tematice:

- **din creația popular orală:** povești, legende: *Binecuvântarea salciei*; parabole: *Cele patru piersici*, poezii: *Paparuda*, *Muma ploii*; urături, collinde, proverbe, zicători, snoave etc.;
- **din literatura română:** V. Alecsandri, *Iarna* (fragment), *Oaspeții primăverii*; M. Eminescu, *Fiind băiet păduri cutreieram...*; M. Sadoveanu, *Dumbrava minunată*; E. Farago, *Gândăcelul*; E. Gârleanu, *Căprioara*; S. Vangheli, *Omul de zăpadă*; C. Dragomir, *La bunici*, *Lumea furnicilor*; I. Druță, *Bunelul*, *Pârția*, *Povestea furnicii* (fragmente); Gr. Vieru, *La Chișinău*, *Cum se face o carte*; E. Doga, *Prietenii mei*; D. Matcovschi, *Moștenire*; A. Busuioc, *Când bunelul era nepot*; M. G. Cibotaru, *Mița*; V. Romanciuc, *Patria*, *Câteva lucruri știute despre carte și cărți*; C. Partole, *Floarea iubirii* (un fragment); N. Popa, *Ghiozdanul zburător* (fragmente); A. Donovici, *Țup*. *Imposibil e doar un cuvânt* (fragmente); G. Blănaru, *Rândunică de pe plajă*; A. Ciurunga, *Ștefan cel Mare* etc.;
- **din literatura universală:** J.M. Barrie *Peter Pan*; Edmondo de Amicis *Cuore*. *Inimă de copil* (fragmente) etc.;
- **nonliterare:** articole din reviste, enciclopedii pentru copii; benzi desenate; felicitări; bilete; rețete culinare; buletine meteo; orare, programe de lucru etc.

Notă: Se recomandă:

- studierea a 3-4 texte/fragmente de texte nonliterare și/sau literare, în cadrul fiecărei unități de conținut;
- memorizarea a 2 poezii lirice sau epice (colind, urătură).

4.3. CLASA a VII-a

Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea unor informații esențiale din diverse texte audiate pe teme uzuale.</p> <p>1.2. Identificarea unor informații audiate, conform anumitor criterii.</p> <p>1.3. Înțelegerea unor informații concrete dintr-un mesaj audiat pe teme de interes personal.</p> <p>1.4. Îndeplinirea unor instrucțiuni detaliate cu privire la organizarea și desfășurarea anumitor activități cotidiene.</p> <p>1.5. Manifestarea interesului pentru înțelegerea mesajelor în limba română, pe teme familiare.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica informații; - a cerere/a oferi informații; - a identifica stări/emoții/sentimente; - a îndeplini ordine/instrucțiuni/indicații; - a semnala înțelegerea/neînțelegerea mesajului față în față; - a urma indicații de orientare; - a imita/mima. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a unor informații globale/specifice pe baza unui text audiat; - ordonarea/gruparea unor imagini pe baza informațiilor dintr-un text audiat; - exerciții de asociere a unor cuvinte/enunțuri cu imagini; - identificarea stărilor/emoțiilor/sentimentelor vorbitorului din diferite texte; - completarea fișelor de lucru, tabelelor în baza mesajului audiat; - formularea de întrebări/răspunsuri pentru verificarea înțelegerii textului audiat; - utilizarea jocurilor de orientare, în funcție de instrucțiuni; - exerciții de pronunție cu respectarea normelor limbii române literare; - audierea activă a informațiilor în format mp3, mp4 (sport, călătorii, tradiții culinare etc.); - exerciții de realizare a unor instrucțiuni în situații de comunicare cotidiană; - jocuri de atenție și eliminare etc. <p>Produse: Întrebări/răspunsuri. Dialoguri tematice. Conversații scurte. Mesaje simple. Fișe de lucru, tabele. Careuri de cuvinte. Colaje etc.</p>

<p>2.1. Reproducerea unor texte pe teme cotidiene, fără reperi.</p> <p>2.2. Prezentarea unor locuri, localități, acțiuni, personalități/personaje, conform anumitor obiective.</p> <p>2.3. Cererea și oferirea de informații, în contexte cunoscute, respectând eticheta în comunicarea interpersonală.</p> <p>2.4. Relatarea succintă a unor întâmplări, experiențe personale.</p> <p>2.5. Manifestarea disponibilității pentru participare la diverse interacțiuni verbale.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a solicita/a oferi informații; - a descrie obiecte/locuri/evenimente/acțiuni/fenomene; - a caracteriza persoane/personaje; - a prezenta personalități marcante; - a cere/a exprima opinia; - a cere o informație/a răspunde la cerere; - a cere/a oferi sfaturi; - a exprima acordul/dezacordul; - a exprima interdicția; - a adresa o cerere cuiva să facă ceva; - a mulțumi/a răspunde la mulțumiri. - a cere/a da explicații. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redarea conținutului unui text, utilizând diverși conectori; - exerciții de ordonare logică a ideilor într-un mesaj; - alcătuirea unor texte scurte pe baza unui șir de întrebări; - descrierea unor locuri/localități, evenimente, acțiuni, în baza mai multor surse; - caracterizarea unor ființe, persoane/personaje conform sarcinii propuse etc.; - exerciții de solicitare/oferire de informații; - redarea succintă a unei întâmplări, experiențe personale în bază de reperi; - utilizarea adecvată a formulelor de inițiere și de încheiere a unui dialog; - explicarea unor reguli de joc, de comportament în locuri publice; - realizarea unor conversații conform ariei tematice; - simularea unor situații de comunicare pe teme cunoscute; - exerciții de dezvoltare a inițiativei comunicative și a curajului de a interveni în actul comunicării; - prezentare de proiecte individuale/de grup; - exprimarea atitudinii față de mesajul textului audiat/lecturat etc. <p>Produse:</p> <p>Întrebări și răspunsuri simple. Dialoguri. Conversații tematice. Descrieri. Caracterizări. Prezentări. Arboarele genealogic. Povestirea. Expunerea. Recitare de poezii. Postere. Prezentări PowerPoint. Proiecte individuale/de grup. Portofolii pliabile etc.</p>
--	---	---

<p>3.1. Citirea cursivă, expresivă și conștientă a diferitor texte, conform unor obiective.</p> <p>3.2. Desprinderea sensului global din diverse texte nonliterare și literare.</p> <p>3.3. Extragera informațiilor specifice din diverse tipuri de texte și surse.</p> <p>3.4. Structurarea logică a informației într-un plan dezvoltat de idei.</p> <p>3.5. Manifestarea preocupării de a înțelege diverse tipuri de texte lecturate.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica informații/persoane/personaje/acțiuni; - a compara informații; - a identifica - a solicita informații/a răspunde la solicitare; - a cere/a exprima opinia; - a exprima atitudini și sentimente; - a exprima acordul/dezacordul; - a exprima concluzii; - a exprima preferințe. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura conștientă, expresivă, selectivă, ghidată etc.; - exersarea fluentei în lectură; - extragera informațiilor esențiale și de detaliu într-un text dat; - completarea fișelor de lectură în baza textului lecturat; - identificarea stării emoționale a unui personaj dintr-un text lecturat; - caracterizarea personajelor, utilizând liste de cuvinte, secvențe de text; - stabilirea asemănașilor/deosebirilor dintre două personaje din text; - exerciții de ordonare logică a unor informații conform sarcinilor propuse; - consultarea dicționarului explicativ, de sinonime, de antonime etc.; - lectura textelor nonliterare: anunțuri, articole din enciclopedia, Codul bunelor maniere; pagini web, pliante, rețete culinare etc.; - raportarea mesajului textului la experiențe proprii/alte lecturi; - discuții în baza textelor lecturate individual etc. <p>Produse:</p> <p>Lectura textelor. Răspunsuri/întrebări. Fișe de lectură. Teste de înțelegere a lecturii. Planul simplu/dezvoltat de idei. Povestiri. Discuții. Colaje. Postere/postere audio-vizuale. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
--	---	---

<p>4.1. Scrierea corectă, lizibilă a unor mesaje, texte conform normelor limbii române literare.</p> <p>4.2. Formularea, în scris, a unor idei/opinii/impresii/attitudini personale în raport cu tema abordată.</p> <p>4.3. Redactarea unor texte structurate, conform ariei tematice.</p> <p>4.4. Manifestarea atitudinii responsabile pentru respectarea normelor limbii române literare.</p>	<p>Contexte tematice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Copilul în familie 2. Copilul în societate 3. Copilul și natura 4. Copilul și Patria 5. Copilul și universul preferințelor. <p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a descriere locuri/localități; - a caracteriza persoane/personalități/personaje; - a exprima impresii/attitudini/sentimente; - a exprima opinii argumentate; - a formula concluzii; - a exemplifica. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dictare/autodictare cu respectarea normelor de ortografie și punctuație; - exerciții de utilizare a actelor de vorbire; - exerciții de redactare în scris, a unor idei/opinii/impresii/attitudini personale; - exerciții de utilizare a conectorilor potriviți contextului; - exerciții de transformare a vorbirii directe în vorbire indirectă; - exerciții de completare a unor fișe de lucru; - elaborarea unei liste de idei pentru un proiect de vacanță/privind organizarea unui eveniment; - elaborarea unui plan dezvoltat de idei, în baza textului studiat; - redactarea unor anunțuri; - exerciții de completare a unui text lacunar; - exerciții de elaborare a textelor în funcție de situația de comunicare. - exerciții de descriere a unor localități, itinere turistice, rezervații naturale etc., în bază de repere; - autoevaluarea/evaluarea reciprocă a unor texte scrise; - redactarea unor proiecte tematice individuale/de grup etc. <p>Produse:</p> <p>Răspunsuri/întrebări. Texte/dialoguri. Dictare, autodictare. Plan dezvoltat de idei. Descrieri. Anunțuri. Rețete culinare. Postere. Prezentări Power point. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
---	--	--

<p>5.1. Stabilirea semnificației simbolurilor naționale și culturale în diverse contexte.</p> <p>5.2. Prezentarea activității unor personalități marcante din Republica Moldova, utilizând variate suporturi.</p>	<p>Contexte tematice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Copilul în familie 2. Copilul în societate 3. Copilul și natura 4. Copilul și Patria 5. Copilul și universul preferințelor <p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a solicita/a oferi informații (persoane, acțiuni, evenimente, fapte); - a prezenta obiective culturale/itinerare turistice; - prezentarea o carte citită în limba română; - a cere/a exprima o părere; - a exprima acordul și dezacordul; - a cere/a oferi ajutor; - a cere/a oferi sfaturi; - a exprima concluzii. <p>Elemente de construcție a comunicării* (*Notă: Elementele de construcție a comunicării se prezintă în tabelul <i>Componente structurale ale unităților de conținut</i> – clasa a VII-a).</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a simbolurilor naționale din diferite surse/suporturi; (monede/bancnote, timbre etc.); - prezentarea, în bază de repere, a semnificației simbolurilor naționale; - recitarea unor poezii tematice; - intonarea imnului de stat; - recunoașterea unor personalități marcante din cultura națională, în baza reperelor audio-vizuale; - îndeplinirea unor fișe de lucru; - descrierea activității unor personalități marcante din Republica Moldova, utilizând informații din diferite surse; - realizarea unui interviu real/imaginar cu o personalitate notorie; - înscenarea dialogurilor, simulând diverse interacțiuni verbale la tema vizată; - elaborarea unui itinerar turistic prin Republica Moldova; - elaborarea unor colaje/postere tematice; - participarea în interacțiuni verbale solicitând/oferind informații referitor la o persoană/personalitate; - prezentarea în limba română a unei cărți lecturate independent etc. <p>Activități/proiecte interculturale: <i>Descoperim semnele de identitate ale statului. Limba română în cântec. Tradiții culinare la diferite popoare,</i></p> <p>Produce: Descrieri. Prezentări. Arborele genealogic. Interacțiuni verbale/dialoguri. Interviuri. Recitare de poezii/interpretarea imnului de stat. Colaje/postere. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
---	---	--

La sfârșitul clasei a VII-a, elevul poate:

- identifica subiectul unui mesaj/text audiat/lecturat pe teme uzuale;
 - îndeplini instrucțiuni complexe în situații simulate și reale de comunicare;
 - improviza dialoguri respectând eticheta în comunicarea interpersonală;
 - reproduce mesaje/texte, în bază de repere, utilizând vocabularul studiat;
 - descrie locuri, localități, acțiuni, persoane/personaje, conform anumitor cerințe;
 - cite cursiv, expresiv și conștient texte literare și nonliterare, cu respectarea punctuației;
 - extrage din text unele informații concrete și de detaliu;
 - elaborează planul dezvoltat de idei al unui text citit;
 - redacta diverse texte, respectând normele limbii române literare,
- manifestând ca atitudini specifice predominante:***
- interes pentru înțelegerea mesajelor în limba română, pe teme familiare;
 - disponibilitate în participarea la diverse interacțiuni verbale;
 - dorința de a înțelege diferite texte;
 - responsabilitate pentru respectarea normelor limbii române literare;
 - respect pentru valorile culturii naționale și universale.

COMPONENTE STRUCTURALE ALE UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

CONTEXTE TEMATICE	ACTE COMUNICATIVE	ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII (aspect aplicativ, fără utilizarea metalimbajului)
1. Copilul în familie <ul style="list-style-type: none"> • Arbelele genealogic • Relații de familie • Istorii interesante din familie 	Acte comunicative: cererea informației asupra unui fapt; răspunsul la cererea informației asupra unui fapt; oferirea unui răspuns afirmativ/negativ; cerere/oferire de informații; cererea de informații privind identifica-rea unei persoane, a unor caracteristici.	Nivelul sintactico-morfologic: A.1. Enunțul: propoziția și fraza <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea structurală a enunțului. Propoziția dezvoltată. Fraza. Raporturile de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază. A.2. Tipuri de propoziții și structura lor specifică <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea unor acțiuni, stări, existențe/cauze: sigure, dorite, posibile. • Exprimarea unui îndemn, a unei porunci (forma afirmativă și negativă) etc. • Exprimarea argumentativă.
2. Copilul în societate <ul style="list-style-type: none"> • Drepturile și obligațiile mele • Codul bunelor maniere în locuri publice • Mesaje scrise: <i>anunțul</i> • Practicăm sportul 	Acte comunicative: anunțarea unui fapt; identificarea cuiva/a ceva; a cere scuze/a accepta scuzele; a cere indicații; a da ordine, instrucțiuni, indicații; cererea/acordarea ajutorului; cererea/oferirea de sfaturi.	A.3. Textul <ul style="list-style-type: none"> • Coeziunea sintactică. B.1. Exprimarea unei acțiuni, stări (verbul) <ul style="list-style-type: none"> • Modul imperativ (forma afirmativă și negativă). • Modul condițional-optativ, timpul prezent. • Diateza reflexivă cu pronume în acuzativ (<i>a se plimba, a se juca, a se duce</i> etc.). • Verbele cu pronume în dativ (<i>a-i plăcea, a-i trebui; a-și aminti, a-și spăla, a-și pregăti</i>) etc. B.2. Denumirea obiectelor, a ființelor (substantivul) <ul style="list-style-type: none"> • Substantive proprii. • Cazurile substantivului. Articulația substantivelor. • Articolul posesiv-genitival. • Utilizarea substantivelor comune și proprii în propoziții. B.3. Exprimarea însușirilor (adjectivul) <ul style="list-style-type: none"> • Adjective fără grade de comparație. • Adjective invariabile. • Adjectivul interogativ-relativ. • Topica adjectivului.
3. Copilul și natura <ul style="list-style-type: none"> • Cartea Roșie a Republicii Moldova • O vizită la Grădina Botanică • Comportament ecologic 	Acte comunicative: a mulțumi/a răspunde la mulțumiri; exprimarea interdicției; adresarea cererii cuiva să facă ceva; oferirea pentru a face ceva; exprimarea dorinței de acțiune; descrierea de obiecte, acțiuni, fenomene, plante; cererea și acordarea ajutorului; exprimarea deciziei.	

<p>4. Copilul și Patria</p> <ul style="list-style-type: none"> • Simbolurile de stat ale Republicii Moldova • Personalități celebre din sport • Călătorii prin Moldova • Tradiții culinare 	<p>Acte comunicative: cererea de informații/răspunsul la cererea de informații; afirmarea/negarea a ceva; exprimarea deciziei; exprimarea mulțumirii, satisfacției, bucuriei; exprimarea admirației; cererea și oferirea de sfaturi; a invita/a accepta invitația.</p>	<p>B.4. Exprimarea persoanei (pronumele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea persoanei: pronumele personal la dativ. • Exprimarea negației: pronumele negativ. • Exprimarea apropierii/depărării: pronumele demonstrativ de apropiere și depărtare. <p>B.5. Exprimarea cantității (numeralul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numeralul fracționar. <p>B.6. Exprimarea coordonatelor acțiunii – spațiu, timp, mod (adverbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea modului: adverbe uzuale de mod • Exprimarea interogației: adverbe interogative • Exprimarea relativității: adverbe relative
<p>5. Copilul și universul preferințelor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preferințe de lectură • Personajul îndrăgît • Preferințe muzicale 	<p>Acte comunicative: cererea/oferirea de informații; cererea și exprimarea opiniei; exprimarea mulțumirii, satisfacției, bucuriei; exprimarea admirației; exemplificarea; exprimarea unei concluzii.</p>	<p>B.7. Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoziții cu acuzativul: <i>până la, spre, pentru, pe lângă</i> etc. <p>B.8. Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conjunții subordonatoare: <i>fiindcă, pentru că, deoarece, din cauză că.</i> <p>B.9. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interjecții emoționale <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conform ariei tematice proiectate. • Structura cuvântului. • Sensul propriu și sensul figurat al cuvintelor. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe • Omografe • Omofone • Accentul. Accentuarea corectă a cuvintelor. • Intonația. Modelarea intonației. <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor însușite anterior se subînțelege.</p>

Texte recomandate conform unităților tematice:

- **din creația populară orală:** legende, povești: *Moștenirea*; parabole: *Băiatul și ghețele*; proverbe, zicători etc.;
- **din literatura română:** I. Creangă, *Cinci pâini* (fragment); M. Eminescu, *La mijloc de codru des*; I. Druță, *Șoapte de nuc*; M. Eliade, *Memorii* (fragmente); N. Dabija, *Pe urmele lui Orfeu* (fragmente); V. Romanciuc, *Patria*; A. Silvestru, *Fărâme de suflet* (fragmente); I. Vatamanu, *Ideal*; V. Pod, *Doi prieteni mici*;
- **din literatura universală:** R. J. Palacio, *Minunea* (fragment) etc.;
- **nonliterare:** articole din reviste, ziare, enciclopedii, Codul bunelor maniere; pagini web; bilete; anunțuri; hărți, planuri ale unor obiective turistice; meniuri; rețete culinare; orare, programe de lucru etc.

Notă: Se recomandă:

- studierea a 3-4 texte/fragmente de texte nonliterare și/sau literare, în cadrul fiecărei unități de conținut;
- memorizarea a 3 poezii lirice sau epice (baladă, fabulă, poem).

4.4. CLASA a VIII-a

Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Desprinderea ideilor principale din mesaje audiate, emisiuni radio/TV/Internet pe teme familiare.</p> <p>1.2. Recunoașterea unor informații specifice din mesaje audiate, de interes personal.</p> <p>1.3. Desprinderea semnificației mesajului dintr-o conversație cotidiană.</p> <p>1.4. Executarea instrucțiunilor/ indicațiilor, în situații de comunicare uzuale.</p> <p>1.5. Manifestarea interesului față de înțelegerea diverselor mesaje orale.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica persoane/locuri/lucruri; - a identifica informații; - a recunoaștere după descriere persoane/personalități/obiective culturale; - a exprima acordul/dezacordul; - a cere repetarea unui enunț/cuvânt; - a cerere/a acorda permisiuni; - a stabili corectitudinea unor răspunsuri; - a îndeplini ordine/indicații/instrucțiuni. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a unor informații de detaliu pe baza unui text audiat; - exerciții de selectare/aranjare într-o ordine logică a ideilor; - exerciții de completare a unor fișe, tabele, hărți conceptuale; - exerciții de asociere a mesajului audiat cu anumite imagini; - identificarea răspunsurilor corecte/false cu referință la conținutul unui mesaj recepționat la auz; - redarea prin cuvinte proprii a mesajul audiat; - audierea activă a informațiilor în format mp3, mp4, conform ariei tematice; - îndeplinirea anumitor sarcini conform indicațiilor recepționate la auz; - realizarea unor conversații pe baza textului audiat, utilizând întrebări de concretizare; - reproducerea unui mesaj audiat, respectând normele de pronunție ale limbii române literare etc. <p>Produse:</p> <p>Întrebări de precizare. Mesaje/mesaje online. Dialoguri/dialoguri audiovizuale. Conversații/discuții. Fișe de lucru, organizatori grafici. Colaje/colaje digitale. Postere etc.</p>

<p>2.1. Redarea conținutului unor texte, conform anumitor obiective.</p> <p>2.2. Caracterizarea unor persoane/personaje, exprimând atitudinea proprie.</p> <p>2.3. Participarea la conversații, asupra unor subiecte generale, expunând punctul de vedere propriu.</p> <p>2.4. Relatarea unor evenimente, fapte, activități pe diverse teme.</p> <p>2.5. Manifestarea interesului pentru calitatea exprimării/interacțiunii în limba română.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a propune/a accepta ceva; - a face o invitație; - a accepta/a refuza invitația; - a cere scuze/a accepta scuzele; - a solicita/oferi informații; - a cere/a oferi sfaturi; - a cere servicii/a face programări; - a caracteriza persoane/personaje; - a prezenta evenimente/activități/întâmplări/acțiuni; - a exprima opinia; - a exprima preferințe; - a oferi/a accepta o sugestie; - a exemplifica. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - expunerea conținutului unui text în numele autorului/anumitor personaje; - exerciții de caracterizare a unor persoane/personaje; - exerciții de argumentare a propriilor opinii în interacțiuni verbale; - prezentarea unor întâmplări, activități/acțiuni conform ariei tematice; - descrierea unor locuri memorabile, a unor elemente din portul național; - exerciții de exprimare a atitudinii personale față de anumite evenimente, fapte, locuri; - oferirea și solicitarea unor explicații cu referire la anumite subiecte de interes personal; - improvizarea unui interviu simplu cu un personaj/o personalitate; - enunțarea unei invitații la un eveniment/o acțiune publică; - realizarea unor discuții pe teme de cotidiene etc. <p>Produce:</p> <p>Întrebări și răspunsuri descrieri. Caracterizare de persoane/personaje. Formulare de argumente. Dialoguri. Conversații tematice. Interviuri. Povestiri. Prezentări/relatări. Invitații. Postere. Prezentări PowerPoint. Proiecte individuale/de grup Lapbook-uri etc.</p>
---	---	--

<p>3.1. Lectura activă a textelor nonliterare și literare de pe diferite suporturi.</p> <p>3.2. Stabilirea semnificației generale a textelor lecturate.</p> <p>3.3. Selectarea informațiilor de detaliu, din variate texte, conform anumitor obiective.</p> <p>3.4. Ordonarea informațiilor din diverse surse după anumite criterii.</p> <p>3.5. Manifestarea deschiderii pentru informare prin lectură, din surse variate, utilizând informațiile achiziționate în comunicarea cotidiană.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica informații; - a extrage informații; - a identifica caracterizare de persoane/personaje; - a cere informații/a răspunde la solicitare; - a exprima atitudini/sentimente; - a argumenta opinia personală. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura conștientă, selectivă, dirijată/ghidată, explicativă etc.; - lectura unor texte de pe suporturi letrice/digitale; - exerciții de extragere a unor informații de detaliu din textul lecturat, conform sarcinii propuse; - exerciții de completare a diferitor organizator grafici, în baza textului lecturat; - consultarea dicționarului online (explicative, de sinonime, de antonime); - extragerea anumitor informații din dicționare enciclopedice etc. - corelarea informațiilor din text după anumite criterii (faptă-rezultat, trăsătură-argument; atitudine-cauză etc.); - exerciții diverse de caracterizare a personajului: autocaracterizare, caracterizare de autor, de către alte personaje); - exerciții de elaborare a rezumatului pe baza planului dezvoltat de idei; - exerciții de argumentare a unui punct de vedere pe marginea textului/textelor lecturate; - completarea diferitor fișe de lectură în baza textului; - lectura textelor nonliterare: articole din enciclopedii, dicționare, inclusiv online, din Codul bunelor maniere; pagini web, invitații, afișe, pliante/broșuri turistice, hărți ale unor obiective etc. - selectarea unor informațiilor din mai multe surse și integrarea acestora în contexte noi de comunicare; - elaborarea portofoliului individual al elevului etc. <p>Produce:</p> <p>Lectura textelor. Dialoguri. Fișe de lectură. Teste de înțelegere a lecturii. Planul dezvoltat de idei. Povestiri. Discuții. Postere/postere audio-vizuale.</p> <p>Proiecte individuale/de grup. Organizatori grafici (Pânza de păianjen, Lotus, Graficul T etc.). Portofoliul etc.</p>
---	---	--

<p>4.1. Utilizarea normelor de scriere specifice limbii române la redactarea diferitor tipuri de texte.</p> <p>4.2. Descrierea unor persoane, locuri, activități etc., respectând anumite cerințe.</p> <p>4.3. Redactarea textelor cu privire la situații, fapte, persoane/personaje etc., exprimând opinia personală.</p> <p>4.4. Manifestarea interesului pentru redactarea mesajelor în limba română literară.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a descrie obiecte/locuri/activități/ evenimente; - a descrie stări/emoții/sentimente; - a caracteriza persoane/personaje; - a exprima gusturi/preferințe; - a exprima posesia/apartenența unor lucruri. - a exprima opinia; - a face concluzii. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - completarea unor fișe de lucru, tabele, scheme etc.; - exerciții de completare a unor enunțuri/mesaje/texte, conform sarcinii propuse; - formularea întrebărilor și răspunsurilor conform ariei tematice; - exerciții de utilizare a conectorilor în diverse texte; - exerciții de caracterizare a unor persoane/personaje; - exerciții de descriere a unor locuri/activități/evenimente conform sarcinii; - redactarea unui text cu început/cu sfârșit dat; - realizarea unui plan detaliat al textului receptat; - întocmirea planului pentru descrierea unei întâmplări, eveniment; - prezentarea în textul propriu a informațiilor din mai multe surse; - redactarea unui eseu structurat; - redactarea unor invitații; - exerciții de redactare a unor texte în format electronic; - realizarea unor texte multimodale în variantă electronică; - exerciții de analiză a greșelilor frecvente etc. <p>Produse:</p> <p>Enunțuri dezvoltate/fraze. Texte/texte în format electronic. Plan dezvoltat de idei. Descrieri. Caracterizări. Eseuri. Fișe de lucru. Organizatori grafici. Invitații. Postere/postere digitale. Prezentări PowerPoint. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
---	---	---

<p>5.1. Structurarea ideilor într-o prezentare proprie vizând obiective, evenimente, manifestări socio-culturale etc.</p> <p>5.2. Gestionarea experiențelor verbale și de lectură în contexte școlare și sociale.</p> <p>5.3. Exprimarea interesului pentru practicarea limbii române în diverse contexte de comunicare.</p>	<p>Contexte tematice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adolescențul și valorile sale 2. Adolescențul și societatea 3. Adolescențul și natura 4. Adolescențul și Patria 5. Adolescențul și cultura <p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a descrie activități de interes; - a identifica persoane/locuri; - a identifica informații; - a prezenta locuri memorabile/monumente ale naturii; - a prezenta personalități notorii; - a exemplifica; - a exprima opinii; - a exprima emoții/atitudini/sentimente. <p>Elemente de construcție a comunicării* (*Notă: Elementele de construcție a comunicării se prezintă în tabelul <i>Componente structurale ale unităților de conținut</i> – clasa a VIII-a).</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de extragere a informațiilor tematice din diverse surse; - prezentarea unei personalități notorii din cultura națională, cu/fără suport audio-vizual; - descrierea unor locuri memorabile din Republica Moldova, utilizând suporturi letrice și digitale. - prezentarea costumului românesc; - prezentarea în limba română a portului popular a etniilor conlocuitoare etc. - realizarea unui interviu real/imaginar cu un meșter popular; - elaborarea unei invitații la un eveniment cultural; - participarea în interacțiuni verbale, utilizând formule de acceptare/refuz a unei invitații; de exprimare/acceptare a scuzelor; - proiect individual/de grup: prezentarea unui obiectiv cultural din localitate; - organizarea unor discuții pe teme socio-culturale; - exerciții de mediere în situații reale de comunicare etc. <p>Atelieră interculturale: <i>Costumul național – element distinct al culturii naționale. Ia – teazaur național//Ia între simbol național și brand. Mănăstirile – o carte de vizită a Republicii Moldova.</i></p> <p>Produse: Interacțiuni verbale/dialoguri. Descrieri. Prezentări. Interviuri. Invitații. Discuții. Proiecte individuale/de grup: cu elaborarea posterelor; prezentărilor Power point etc. Portofoliu. Activități extracurriculare înregistrate (mp3, mp4) etc.</p>
---	--	---

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul poate:

- recunoaște informații specifice din diverse surse audiate/lecturate;
- stabilește ideile principale din mesaje audiate de pe diferite suporturi;
- reda conținutul unor informații, texte, conform anumitor criterii;
- caracteriza persoane, personaje, exprimând opinia proprie;
- citi în voce texte literare/nonliterare;
- desprinde semnificația globală a textelor lecturate;
- identifica diverse informații din textele citite, conform anumitor obiective;
- descrie persoane, locuri, activități, respectând normele limbii române literare;
- redacta texte funcționale: *invitația*;
- prezenta locuri memorabile, utilizând diverse suporturi;
- identifica contribuția unor personalități notorii din cultura națională, utilizând diverse surse,

manifestând ca atitudini specifice și valori predominante:

- dorință pentru practicarea limbii române în diverse contexte de comunicare;
- respect și responsabilitate în interacțiuni verbale în limba română;
- interes pentru participarea în activități școlare și extrașcolare, organizate în limba română.

COMPONENTE STRUCTURALE ALE UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

CONTEXTE TEMATICE	ACTE COMUNICATIVE	ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII (aspect aplicativ, fără utilizarea metalimbajului)
<p>1. Adolescentul și valorile sale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cum să-ți faci prieteni? • Modele demne de urmat • Întâmplări din copilărie 	<p>Acte comunicative:</p> <p>exprimarea atitudinilor și sentimentelor; exprimarea opiniei; afirmarea/negarea a ceva; a se scuza/a accepta scuzele mulțumirea și răspunsul la mulțumire.</p>	<p><i>Nivelul sintactico-morfologic:</i></p> <p>A.1. Enunțul: propoziția și fraza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea structurală a enunțului. Propoziția dezvoltată. Fraza. Raporturile de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază. <p>A.2. Tipuri de propoziții și structura lor specifică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea unor acțiuni, stări, existențe: sigure, dorite, posibile, a unei concluzii, concesi. <p>A.3. Textul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coeziunea sintactică. Utilizarea conectorilor pragmatici.
<p>2. Adolescentul și societatea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oameni și caractere • Etichetă și comportament în vizită • Moda și bunul gust • Mesaje scrise: <i>invitația</i> • Prestări servicii 	<p>Acte comunicative:</p> <p>formule de adresare; cererea și acordarea permisiunii; mulțumirea și răspunsul la mulțumire; invitația/acceptarea/refuzul unei invitații; cererea și oferirea de sfaturi.</p>	<p>B.1. Exprimarea unei acțiuni, stări (verbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbele neregulate (exersare contextuală). • Modul conjunctiv, timpul trecut. • Modul indicativ: timpul viitor (forma II), viitorul popular. • Modul nepersonal: gerunziul. <p>B.2. Denumirea obiectelor, a ființelor (substantivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cazurile substantivului. Articulaarea substantivelor. • Articolul substantival, specificul utilizării. • Utilizarea substantivelor în propoziție
<p>3. Adolescentul și natura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limbajul naturii • Monumente ale naturii din Republica Moldova • Acțiuni ecologice 	<p>Acte comunicative:</p> <p>cererea/răspunsul la cererea de informații asupra unui fapt/lucru; identificarea unei informații; anunțarea unui fapt; exprimarea mulțumirii, satisfacției, bucuriei; exprimarea admirației; a da ordine, indicații, instrucțiuni.</p>	<p>B.3. Exprimarea însușirilor (adjectivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flexiunea adjectivelor. • Adjectivul nehotărât. • Utilizarea adjectivului în propoziție. <p>B.4. Exprimarea persoanei (pronumele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea posesiei: pronumele posesiv. • Exprimarea identității: pronumele demonstrativ de identitate. • Exprimarea relației: pronumele relativ • Utilizarea pronumelui în propoziție. <p>B.5 Exprimarea cantității (numeralul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numeralul colectiv.

<p>4. Adolescentul și Patria</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pagini din folclor • Locuri memorabile din Republica Moldova • Personalități celebre: compozitori, interpreți • Costumul național 	<p>Acte comunicative: identificarea de persoane, locuri, lucruri; descriere de obiecte, lucruri, locuri; invitația/acceptarea/refuzul unei invitații; cererea/exprimarea opiniei; enumerarea/exemplificarea; cererea/acordarea unor sfaturi; exprimarea admirației.</p>	<p>B.6. Exprimarea coordonatelor acțiunii – spațiu, timp, mod (adverbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea afirmației: adverbe afirmative. • Exprimarea negației: adverbe negative. • Gradele de comparație: gradul pozitiv, gradul comparativ de superio-ritate. • Utilizarea adverbului în propoziție. <p>B.7. Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția, locuțiunea prepozițională)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoziții și locuțiuni prepoziționale cu genitivul: <i>deasupra, în fața, în timpul, în jurul, cu ajutorul etc.</i> <p>B.8. Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conjunții subordonatoare: <i>dacă.</i> <p>B.9. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția)</p> <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conform ariei tematice proiectate. • Cuvinte polisemantice. • Arhaisme. • Regionalisme. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pronunțarea corectă a cuvintelor literare vs regionalismelor • Modelarea intonației. <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor însușite anterior se subînțelege.</p>
<p>5. Adolescentul și cultura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activități de interes • Biblioteca digitală: cărți, dicționare on-line • Hituri naționale 	<p>Acte comunicative: cererea/acordarea permisiunii; cererea de informații asupra unui fapt/lucru; oferirea de informații asupra unui fapt/lucru; afirmarea/negarea a ceva; identificarea unei informații.</p>	<p>B.8. Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjunția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conjunții subordonatoare: <i>dacă.</i> <p>B.9. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția)</p> <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conform ariei tematice proiectate. • Cuvinte polisemantice. • Arhaisme. • Regionalisme. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pronunțarea corectă a cuvintelor literare vs regionalismelor • Modelarea intonației. <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor însușite anterior se subînțelege.</p>
<p>Texte recomandate conform unităților tematice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • din creația populară orală: Balada <i>Miorița</i>; <i>Legenda Mănăstirii Căpriana</i>, <i>Legenda cetății Soroca</i> (la alegere); parabole, proverbe, zicători etc.; • din creația scriitorilor: A. Donici, <i>Două poloboace</i>; <i>Vulpea și bursucul</i> (la alegere); I. L. Caragiale, <i>Vizită</i> (fragment); I. Creangă, <i>Amintiri din copilărie</i>; <i>La cireșe</i>. <i>La scăldat</i>. <i>Pupăza din tei</i> (un fragment la alegere); V. Alecsandri, <i>Concertul în luncă</i> (fragment); M. Eminescu, <i>Revedere</i>; M. Sadoveanu, <i>Domnul Trandafir</i> (fragment); D. Matcovschi, <i>Bucurați-vă</i>; N. Dabija, în căutarea identității: <i>Istoria neamului românesc din Basarabia</i>; <i>Alecu Russo</i>; M. Drumeș, <i>Elevul Dima dintr-a șaptea</i> (fragmente); A. Silvestru, <i>Să nu vă îndrăgostiți primăvara</i> (fragmente) etc.; • din literatura universală: Miturile Greciei antice, <i>Mitul lui Sisif</i>; • nonliterare: articole din reviste, ziare, enciclopedii, inclusiv online; articole din <i>Codul bunelor maniere</i>; pagini web; invitații; hărți ale unor obiective turistice;pliante; clipuri audio-video etc. 		
<p>Notă: Se recomandă:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studierea a 3-4 texte/fragmente de texte nonliterare și/sau literare, în cadrul fiecărei unități de conținut; • memorizarea a 3 poezii lirice sau epice (baladă, fabulă, poem). 		

4.5. CLASA a IX-a

Unități de competență	Unități de conținut	Activități și produse de învățare recomandate
<p>1.1. Identificarea semnificației globale din mesaje autentice.</p> <p>1.2. Recunoașterea unor informații detaliate din interacțiuni verbale, mesaje audio-vizuale.</p> <p>1.3. Deducerea mesajului unui text audiat pe teme cotidiene.</p> <p>1.4. Îndeplinirea instrucțiunilor în situații simulate și reale de comunicare cotidiană.</p> <p>1.5. Manifestarea ascultării active în diverse interacțiuni verbale.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a identifica informații; - a cere confirmarea înțelegerii; - a identifica stări/emoții/sentimente; - a îndeplini ordine/instrucțiuni/indicații; - a urma indicații de orientare. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea informațiilor după anumite criterii; - identificarea informațiilor esențiale din două sau mai multe surse; - ascultare activă prin completarea unor fișe de lucru, organizatori grafici cu referire la <i>înțelegerea textelor orale</i>; - ordonarea succesiunii evenimentelor dintr-un text audiat; - exerciții cu alegere duală/multiplă în baza textului audiat; - formularea unor întrebări suplimentare pentru înțelegerea intenției interlocutorului; - continuarea unui enunț, idei exprimate în mesajul oral; - redarea prin cuvinte proprii a mesajului unui text audiat; - audierea/vizionarea unor informații în format mp3, mp4, conform ariei tematice (știri, spoturi publicitare, emisiuni, interviuri etc.); - îndeplinirea unor indicații, solicitări, rugăminți etc. recepționate la auz; - realizarea unor conversații/discuții pe baza textului audiat; - organizarea unor dezbateri (de tip <i>pro și contra</i>) în baza mesajelor audiate; - exerciții de exprimare a atitudinii personale prin raportare la mesajul audiat etc. <p>Produse:</p> <p>Fișe de lucru, organizatori grafici. Dialoguri/dialoguri audiovizuale. Mesaje/mesaje online. Conversații. Discuții. Postere etc.</p>

<p>2.1. Redarea succintă a mesajului unor texte nonliterare și literare, receptate din diverse surse.</p> <p>2.2. Prezentarea argumentată a unor experiențe, intenții, proiecte de viitor.</p> <p>2.3. Participarea la conversații pe diverse teme, demonstrând comportament verbal și nonverbal autonom.</p> <p>2.4. Producerea unui discurs, cu utilizarea suporturilor audio-vizuale/digitale.</p> <p>2.5. Manifestarea atitudinii pozitive față de participarea la dialog și exprimarea în public.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a solicita/a oferi informații asupra unui fapt/lucru/acțiune/comportament; - a cerere/a oferi sfaturi; - a caracteriza persoane/personaje; - a prezenta evenimente/activități/acțiuni; - a cerere/a exprima opinii; - a prezenta exemple/concluzii; - a exprima decizii; - a cere cuiva să facă ceva; - a exprima opinia; - a exprima atitudini/sentimente; - a exprima admirația; - a exprima dorința de acțiune; - a exprima interdicția. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - expunerea rezumativă a mesajului unor texte nonliterare/literare; - formularea întrebărilor și a răspunsurilor scurte în baza mesajului textului audiat/lecturat; - continuarea/completarea unei idei exprimate de interlocutor; - exerciții de argumentare a intențiilor/proiectelor de viitor; - prezentarea unor planuri/proiecte de viitor; - descrierea unor obiective culturale din Republica Moldova; - implicarea în diverse conversații pe teme cotidiene; - participarea la dezbateri tematice; - susținerea unui discurs structurat cu utilizarea suporturilor letrice și digitale; - realizarea și prezentarea unor postere tematice; - prezentarea unui itinerar turistic; - elaborarea unui portofoliu pe unități tematice; - elaborarea și prezentarea unor proiecte individuale/de grup, utilizând diverse suporturi; - comentarea ideilor, opiniilor, situațiilor; - exerciții de exprimare a atitudinii personale cu referire la anumite fapte, evenimente, acțiuni etc. <p>Produse:</p> <p>Întrebări și răspunsuri. Caracterizare de persoane/personaje. Formulare de argumente. Descrieri. Dialoguri. Interviu/interviu audiovizual. Conversații tematice. Dezbateri.</p> <p>Plan de acțiuni. Povestiri. Prezentări/prezentări multimodale. Itinerare turistice. Discursuri. Postere. Prezentări PowerPoint. Proiecte individuale/de grup. Portofoliu tematic etc.</p>
---	---	---

<p>3.1. Lectura autonomă și conștientă a textelor nonliterare și literare din variate surse.</p> <p>3.2. Identificarea informațiilor relevante din diverse texte nonliterare și literare.</p> <p>3.3. Selectarea informațiilor specifice și de detaliu din variate tipuri de texte și surse.</p> <p>3.4. Recunoașterea organizării logice a unui text funcțional și literar.</p> <p>3.5. Manifestarea atitudinii pozitive față de practicile de lectură (de informare, orientare și plăcere), utilizând informațiile achiziționate în situații reale de comunicare.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a prezenta exemple/concluzii; - a identifica informații; - a cere/ea exprima opinia; - a exprima atitudini/sentimente; - a compara informații; - a cere/oferi informații asupra unui fapt/lucru; - a cere/a da explicații. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura în gând, selectivă, dirijată/ghidată, explicativă a diferitor tipuri de texte etc.; - lectura textelor multimodale; - formularea întrebărilor de clarificare a unor aspecte neînțelese în text; - stabilirea asemănárilor/deosebirilor dintre două personaje din text; - exerciții diverse de caracterizare a personajelor; - exerciții de organizare grafică a informației dintr-un text lecturat; - prezentarea unor argumente <i>pro</i> sau <i>contra</i> cu referire la unele comportamente, fapte, acțiuni ale unor persoane/ personaje; - consultarea diferitor tipuri de dicționare, inclusiv online; - selectarea informațiilor de interes din diverse surse: enciclopedii, dicționare, reviste etc. - lectura și interpretarea diferitor texte multimodale: afișe, invitații, postere, pliante, buletine informative, ghiduri turistice, hărți ale unor obiective, pagini web, bloguri etc. - raportarea mesajului unui text la alte lecturi și experiențe proprii; - discuții în baza textelor lecturate individual; - exerciții de exprimare a atitudinii în raport cu mesajul textului lecturat; - organizarea concursului de lectură în baza unei lucrări recomandate etc. <p>Produse:</p> <p>Organizatori grafici. Dialoguri. Fișe de lectură. Teste de înțelegere a lecturii. Planul dezvoltat de idei. Povestiri. Discuții. Postere/postere audio-vizuale. Proiecte individuale/de grup. Portofoliul etc.</p>
--	--	--

<p>4.1. Aplicarea normelor limbii române literare în texte proprii.</p> <p>4.2. Expunerea unor opinii, impresii, atitudini vizând un subiect cunoscut.</p> <p>4.3. Redactarea unor texte structurate, prezentând argumente pertinente.</p> <p>4.4. Manifestarea responsabilității pentru calitatea redactării textelor elaborate.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a prezenta exemple/concluzii; - a exprima atitudini sentimente; - a exprima opinia; - a descriere locuri/localități; - a caracteriza persoane/personalități/personaje; - a exprima impresii; - a exemplifica; - a formula concluzii. <p>Elemente de construcție a comunicării*</p>	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de utilizare a normelor ortografice și de punctuație; - exerciții de completare a unor formulare; - întocmirea unei liste de întrebări pentru un interviu; - elaborarea planului de idei al unui text; - exerciții de caracterizare a unor persoane/personaje; - descrierea personajul preferat; - exerciții de descriere a unor locuri memorabile, sărbători naționale; - exerciții de prezentare a unor activități, acțiuni, socio-culturale, utilizând diverse surse; - redactarea cererii personale; - redactarea unui eseu structurat; - exerciții de utilizare a diverselor surse pentru redactarea textului propriu; - evaluarea calității textelor elaborate, consultând diverse dicționare. <p>Produce:</p> <p>Texte/texte în format electronic/texte realizate în baza organizatori grafici. Plan de idei. Descrieri. Caracterizări. Fișe de lucru. Formulare completate. Cerere personală. Eseu structurat. Jurnal dublu. Postere/postere digitale. Prezentări PowerPoint. Proiecte individuale/de grup etc.</p>
<p>5.1. Prezentarea ideilor într-un text, discurs, valorificând elemente de cultură națională și universală.</p> <p>5.2. Integrarea experiențelor verbale și de lectură în contexte școlare și sociale, prin utilizarea diverselor surse digitale.</p>	<p>Acte comunicative:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a prezenta exemple; - a prezenta istorii de succes/acțiuni/sărbători naționale; - a cita personalități; - a identifica informații; - a exprima atitudini/sentimente; - a exprima opinia; - a exprima dorința de acțiune. 	<p>Activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a elementelor de cultură națională și universală de pe diferite suporturi; - identificarea elementelor de cultură națională incluse în patrimoniul UNESCO; - prezentarea sărbătorilor naționale ale Republicii Moldova, utilizând TIC; - participarea în interacțiuni verbale, utilizând formule de solicitare/prezentare a unor informații; de exprimare a sentimentelor, atitudinii, admirației;

5.3. Exprimarea responsabilității pentru practicarea limbii române în situații autentice de comunicare.

Elemente de construcție a comunicării*
(***Notă:** Elementele de construcție a comunicării se prezintă în tabelul *Componente structurale ale unităților de conținut* – clasa a IX-a).

- realizarea unui interviu real/imaginar cu o personalitate marcantă din cultura românească;
 - exerciții de structurare/prezentare a unui discurs conform ariei tematice;
 - elaborarea unor poezii de formă fixă conform ariei tematice;
 - elaborarea proiectelor individuale/de grup (*Ziua Independenței Republicii Moldova, Ziua Limbii Române*, utilizând diverse site-uri, suporturi audio-video; excursii reale/virtuale prin Republica Moldova etc.);
 - organizarea unor evenimente culturale în contexte școlare și sociale;
 - exerciții de mediere în situații reale de comunicare etc.
- Ateliere interculturale:**
- 7 motive să vizitezi Republica Moldova
 - Descoperă Republica Moldova,
 - Atracții turistice în Republica Moldova
 - Valori naționale și europene etc.
- Produse:**
Interacțiuni verbale/dialoguri. Prezentări. Discursuri. Interviuuri. Prezentări PowerPoint. Postere. Proiecte individuale/de grup. Excursii reale/virtuale; Evenimente culturale înregistrate (mp3, mp4) etc.

La sfârșitul clasei a IX-a, elevul poate:

- identifica informații globale și detaliate din mesaje audio-vizuale și interacțiuni verbale;
- extrage din text unele informații de detaliu;
- ordona informațiile din diverse surse după anumite criterii;
- formula întrebări de concretizare în baza mesajului/textului audiat/lecturat;
- reproduce mesaje citite sau audiate;
- prezenta un plan de acțiuni/idei;
- caracteriza persoane/personaje, exprimând atitudine proprie;
- participa la conversații pe diverse teme;
- prezenta un discurs, cu utilizarea suporturilor audio-vizuale/digitale;
- relata evenimente, fapte, activități pe diverse teme;
- argumenta opinii, impresii, atitudini cu privire la experiențe, intenții, proiecte de viitor etc.;
- formula independent răspunsuri dezvoltate, exprimând opinii, atitudini;
- lectura conștient texte din variate surse și suporturi;
- redacta texte în bază de repere;
- redacta eseuri structurate, prezentând argumente,
- interes pentru ascultarea activă în diverse interacțiuni verbale;
- dorința de a participa la dialog și exprimare în public;
- atitudine pozitivă față de practicile de lectură și dorința de a utiliza informațiile achiziționate în situații reale de comunicare;
- responsabilitate pentru calitatea redactării textelor elaborate;
- responsabilitate pentru practicarea limbii române în situații autentice de comunicare.

manifestând ca atitudini specifice predominante:

COMPONENTE STRUCTURALE ALE UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

CONTEXTE TEMATICE	ACTE COMUNICATIVE	ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII (aspect aplicativ, fără utilizarea metalimbajului)
<p>1. Adolescentul și valorile sale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comunicare responsabilă • Tot ce e frumos începe din dragoste • Decizia îmi aparține 	<p>Acte comunicative: Cererea/acordarea permisiunii; mulțumirea și răspunsul la mulțumire; cererea informațiilor asupra unui fapt/lucru; oferirea informațiilor asupra unui fapt/lucru; afirmarea/negarea unui fapt/a unui lucru; a se scuza/a accepta scuzele; exprimarea atitudinii și a sentimentelor.</p>	<p>Nivelul sintactico-morfologic:</p> <p>A.1. Enunțul: propoziția și fraza</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea structurală a enunțului. Propoziția dezvoltată. Fraza. Raporturile de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază. <p>A.2. Tipuri de propoziții și structura lor specifică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea unor acțiuni, stări, existențe corelative. <p>A.3. Textul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coeziunea sintactică. Utilizarea conectorilor pragmatici.
<p>2. Adolescentul și societatea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cum să învățăm eficient • Mesaje scrise: <i>cererea personală</i> • Istorii de succes 	<p>Acte comunicative: cerere și oferire de informații; anunțarea unui fapt; identificarea unei informații; a considera un fapt ca adevărat/fals; cererea/oferirea de sfaturi; cererea/acordarea ajutorului; încurajarea unei persoane.</p>	<p>B.1. Exprimarea unei acțiuni, stări (verbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea verbului în propoziție. • Diateza activă și reflexivă. • Modul nepersonal: supinul. <p>B.2. Denumirea obiectelor, a ființelor (substantivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cazurile substantivului. • Utilizarea substantivelor în propoziție.
<p>3. Adolescentul și natura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rezervații naturale din Republica Moldova • Ocrotirea naturii – datoria fiecăruia 	<p>Acte comunicative: cererea de informații asupra unui fapt/lucru; oferirea de informații asupra unui fapt/lucru; oferirea unui răspuns afirmativ/negativ; cererea/acordarea de ajutor; exprimarea interdicției; a cere cuiva să facă ceva; a se oferi pentru a face ceva; formulare de rugăminți.</p>	<p>B.3. Exprimarea însușirilor (adjectivul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adjectivul negativ. • Utilizarea adjectivului în propoziție. <p>B.4. Exprimarea persoanei (pronumele)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exprimarea persoanei: pronume personal la acuzativ și dativ cu verbe la modul indicativ, imperativ, conjunctiv și condițional la timpul prezent. • Exprimarea aspectelor nedefinite: pronumele nehotărât. • Utilizarea pronumelui în propoziție. <p>B.5. Exprimarea cantității (numeralul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numeralul distributiv. • Numeralul adverbial. • Valorile morfologice ale pronumelui.

<p>4. Adolescentul și Patria</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patria mea și limba română • Sărbători naționale • Valori culturale românești în lume 	<p>Acte comunicative: anunțarea unui fapt; identificarea unei informații; exprimarea de atitudini și sentimente; exprimarea admirației; a cere/a oferi cuvântul; cererea/exprimarea opiniei.</p>	<p>B.6. Exprimarea coordonatelor acțiunii – spațiu, timp, mod (adverbul)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adverbul compus: <i>cândva, undeva, oricând, oricum</i>. • Gradele de comparație: gradul relativ de superioritate, gradul superlativ absolute. • Utilizarea adverbului în propoziție.
<p>5. Adolescentul și cultura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nume notorii din literatura română • Nume reprezentative în arta plastică românească • Călătorii culturale 	<p>Acte comunicative: cererea/oferirea de informații; exprimarea dorinței de acțiune; cerere/oferire de sfaturi; organizarea/relatarea unui discurs; exprimarea opiniei; prezentarea unor exemple; prezentarea unor concluzii; exprimarea deciziei; citarea unei personalități; acceptarea/refuzarea invitației.</p>	<p>B.7. Exprimarea raporturilor în propoziție (prepoziția, locuțiunea prepozițională)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoziții și locuțiuni prepoziționale de mod, cauză, relație (exemple uzuale). <p>B.8. Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare (conjuncția)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conjuncții coordonatoare și subordonatoare. <p>B.9. Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură (interjecția)</p> <p>Nivelul semantic-lexical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocabular conform ariei tematice proiectate. • Neologisme. • Împrumuturi de cuvinte. <p>Nivelul fonetic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pronunțarea corectă a neologismelor, împrumuturilor. • Modelarea intonației. • Pronunțarea corectă a neologismelor, împrumuturilor. • Modelarea intonației. <p>*Notă: La nivelul fiecărei clase se indică numai fenomenele lingvistice noi. Reactualizarea fenomenelor însușite anterior se subînțelege.</p>

Texte recomandate conform unităților tematice:

- **din creația populară orală:** parabole, proverbe, zicători etc.;
- **din literatura română:** I. Hașdeu, *Prințesa fluture* (fragment); A. Mateevici, *Limba noastră*; M. Eliade, *Romanul adolescentului miop* (fragment); D. Matcovschi, *Eu nu sunt pasăre, Pentru cei îndrăgostiți*; I. A. Brătescu-Voinești, *Puiu!*; N. Dabija, în căutarea identității: *istoria neamului românesc din Basarabia. Vasile Lupu, Dimitrie Cantemir; Pe urmele lui Orfeu* (fragmente); Gr. Vieru, *Mi-e dor de tine, mamă*; I. Druță, *Bătrânețe, haine grele*; N. Rusu, *Orație de ursitoare* (fragment); A. Silvestru, *Cu gândul la tine* (fragmente) etc.;
- **din literatura universală:** Antoine de Saint-Exupery, *Micul prinț* (fragment); Catherine Ryan Hyde, *Dă mai departe* etc.;
- **non-literare:** articole din reviste, ziare, enciclopedii, *Codul bunelor maniere*; pagini web, orare, programe de lucru; bilete; anunțuri; hărți; pliante; formulare; clipuri audio-video; mesaje electronice; cereri personale; formulare etc.

Notă: Se recomandă:

- studierea a 3-4 texte/fragmente de texte nonliterare și/sau literare, în cadrul fiecărei unități de conținut;
- memorizarea a 3 poezii lirice sau epice (baladă, fabulă, poem).

4.6. PROGRESIA UNITĂȚILOR TEMATICE

Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a	Clasa a IX-a
	1. Copilul în familie <ul style="list-style-type: none"> Mă simt bine în familie Timput liber cu familia Gusturi și preferințe în familie 	<ul style="list-style-type: none"> Arborele genealogic Relații de familie Istorii interesante din familie 	1. Adolescentul și valorile sale <ul style="list-style-type: none"> Cum să-ți faci prieteni? Modele demne de urmat Întâmplări din copilărie 	<ul style="list-style-type: none"> Comunicare responsabilă Decizia îmi aparține
<ul style="list-style-type: none"> Eu și familia mea Responsabilități în familie Sărbători și tradiții în familie 	2. Copilul în societate <ul style="list-style-type: none"> Conversații la telefon La cafenea Mesaje scrise: <i>felicitarea</i> La medic 	<ul style="list-style-type: none"> Drepturile și obligațiile mele Codul bunelor maniere în locuri publice Mesaje scrise: <i>anunțul</i> Practicăm sportul 	2. Adolescentul și societatea <ul style="list-style-type: none"> Oameni și caractere Etichetă și comportament în vizită Mesaje scrise: <i>invitația</i> Prestări servicii 	<ul style="list-style-type: none"> Cum să învățăm eficient Mesaje scrise: <i>cererea personală</i> Istorii de succes Moda și bunul gust
<ul style="list-style-type: none"> Prietenii mei Mergem la plimbare Mesaje electronice: SMS Facem cumpărături 	3. Copilul și natura <ul style="list-style-type: none"> Natura-ghidul călătorului Prieteni din lumea animalelor Prognoza meteo 	<ul style="list-style-type: none"> Cartea Roșie a Republicii Moldova O vizită la Grădina Botanică Comportament ecologic 	3. Adolescentul și natura <ul style="list-style-type: none"> Limbajul naturii Monumente ale naturii din Republica Moldova Ațiuni ecologice 	<ul style="list-style-type: none"> Rezervații naturale din Republica Moldova Ocotirea naturii – datoria fiecăruia
<ul style="list-style-type: none"> Curiozități din lumea animalelor Plante deosebite Minuni ale naturii 	4. Copilul și Patria <ul style="list-style-type: none"> Chișinău, capitala Republicii Moldova Pagini de istorie: Ștefan cel Mare Obiceiuri și tradiții de primăvară 	<ul style="list-style-type: none"> Simbolurile de stat ale Republicii Moldova Personalități celebre din sport Călătorii prin Moldova Tradiții culinare 	4. Adolescentul și Patria <ul style="list-style-type: none"> Pagini din folclor Locuri memorabile din Republica Moldova Personalități celebre: compozitori, interpreți Costumul național 	<ul style="list-style-type: none"> Patria mea și limba română Sărbători naționale Valori culturale românești în lume
<ul style="list-style-type: none"> Meleagul natal Legende istorice și toponimice Obiceiuri și tradiții de iarnă 	5. Copilul și universul preferințelor <ul style="list-style-type: none"> Jocuri de inteligență Filme cu desene animate îndrăgite Călătoriile – o pasiune 	<ul style="list-style-type: none"> Preferințe de lectură Personajul îndrăgit Preferințe muzicale 	5. Adolescentul și cultura <ul style="list-style-type: none"> Activități de interes Biblioteca digitală: cărți, dicționare on-line Hituri naționale 	<ul style="list-style-type: none"> Nume notorii din literatura română Nume reprezentative în arta plastică românească Călătoriile culturale

V. REPERE METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Curriculumul dezvoltat la *Limba și literatura română* pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale, învățământ gimnazial, își propune să răspundă exigențelor actuale de formare/dezvoltare la elevi a competențelor specifice la disciplină, racordat profilul de formare a personalității absolventului învățământului general.

Sistemul de competențe proiectat (competențe inter/transdisciplinare, competențe specifice, unități de competențe) reprezintă un ansamblu de cunoștințe, abilități și atitudini proiectat ce se referă atât la capacitatea de a recepta și produce diverse mesaje orale și scrise în limba română, cât și capacitatea de a practica limba în diverse situații de comunicare, demonstrând înțelegere, apreciere și respect pentru valorile culturii naționale și universale, percepere a identității naționale și deschidere pentru implicarea activă, responsabilă în viața social-culturală a Republicii Moldova.

Procesul de predare-învățare a limbii și literaturii române în învățământul gimnazial se axează pe organizarea concentrică, spiralată realizată prin reluarea de la o etapă la alta a acelorași cunoștințe, dar într-un mod aprofundat/progresiv.

Procesul de organizare și desfășurare a activităților didactice proiectate în *Curriculum* este de **natură complexă, axat pe abordarea integrată** a conținuturilor, vizând studiul limbii și literaturii române, a competențelor proiectate pentru a fi formate, a strategiilor didactice utilizate în procesul didactic, ceea ce impune profesorului o temeinică pregătire teoretico-practică. Din acest considerent, în proiectarea și organizarea activităților de învățare a limbii și literaturii române la treapta gimnazială cadrul didactic va ține cont de aspectele metodologice determinante ale concepției curriculare:

- **Abordarea funcțional-comunicativă.** Învățarea se va fundamenta pe modelul funcțional-comunicativ, care presupune organizarea procesului de învățare ca model al exercițiului de comunicare prin prisma abordării acționale. Elevii urmând a învăța limba simulând comunicarea reală, în interacțiune cu colegii la clasă, valorificând limbajul/competențele formate în situații concrete de viață.

Realizarea modelului funcțional-comunicativ este condiționată de formarea/dezvoltarea în interacțiune a competențelor de *receptare la auz* (audiere), *producere orală* (vorbire), *receptare a mesajului scris (lectură)*, *producere scrisă* (scriere) și a *competenței interculturale* (interacțiune, mediere), care vor fi realizate în ansamblu pe tot parcursul învățării, fiind indispensabile oricărui demers didactic interactiv.

• **Învățarea integrată.** Activitățile integrate de formare/dezvoltare a competenței de comunicare reprezintă o abordare complexă a conținuturilor, în care granițele dintre categoriile de activități dispar, acestea fiind desfășurate conform unor scenarii propice realizării unităților de învățare. Învățarea integrată presupune o „împletire”, o transcendere a granițelor conținuturilor dintre diferite discipline limbă – literatură, dar și muzică, artă plastică, istorie, geografie etc., în vederea atingerii scopurilor învățării.

În studierea integrată a Limbii și Literaturii accentul se va plasa pe *educația lingvistică*, textul nonliterar și literar fiind un mijloc de dezvoltare a competențelor verbal-comunicative, model de limbă română literară, pretext pentru formarea competenței de comunicare.

Integrarea realizată într-o formă atractivă, flexibilă, în baza unităților tematice stabilite în Curriculum, se fundamentează pe un lexic flexibil din perspectivă tematică, fenomene lingvistice abordate funcțional, acte comunicative relevante pentru comunicarea uzuală a elevilor, menite să faciliteze interacțiunile verbale în contexte uzuale. Astfel, integrarea se prezintă ca o idee de armonizare a diverselor elemente într-un ansamblu unitar sau ca un principiu integrator, care reconceptualizează diferite categorii de activități în funcție de aria tematică prevăzută de Curriculum sau propusă de către profesor.

Unitatea tematică reprezintă un instrument de organizare complex al conținuturilor în funcție de competențele urmărite, tematica valorificată, necesitățile de comunicare ale elevului etc.

• **Învățarea centrată pe cel ce învață.** Studiul integrat al limbii și literaturii în gimnaziu promovează învățarea centrată pe cel elev, reliefându-se importanța personalității elevului. În acest context, învățarea se va axa pe educabil, și nu pe materia de studiu, aceasta fiind un mijloc de formare a unităților de competențe. În notă, elevul beneficiază de posibilitatea de:

- a se implica activ în procesul educațional, a se manifesta natural, fără a sesiza că această activitate este, eventual, „impusă”, a avea mai multă libertate în acțiune, a învăța din interacțiunile verbale cu colegii săi, dar și cu semenii;
- a participa în pregătirea activităților identificând, individual sau în grup, probleme, căutând soluții și realizând diferite produse, inclusiv electronice/virtuale;
- a spori încrederea în forțele proprii, devenind capabil să îndeplinească sarcinile alese sau cele ce i s-au propus;
- a interacționa mult mai activ, tolerant și empatic în grup, practicând limba română ca mijloc de comunicare din perspectiva preferințelor și a interesului elevului din „secolul vitezei”.

• **Învățarea prin experiență.** Procesul de predare-învățare-evaluare a *Limbii și literaturii române* se va realiza prin activități experiențiale (practice). Învățarea prin experiență, învățarea naturală, acțională, se obține prin interacțiune cu ceilalți, din propriile experiențe, atunci când elevul este direct implicat într-un eveniment și învață „prin a face”, „a trăi împreună cu ceilalți”, „a exersa”, „a pune în practică” cele învățate.

• **Învățarea activ-participativă.** Se propune aplicarea pe scară largă a *metodelor activ-participative*, renunțarea la o metodă dominantă în favoarea unei varietăți de metode, care solicită componente relaționale ale activității didactice, care pot veni în întâmpinarea diverselor nevoi de comunicare ale elevilor precum: conversația, explicația, simularea, explozia stelară, colajul, proiectul, dramatizarea, jocul de rol etc. prin care elevii vor învăța ușor și cu plăcere limba și literatura română, precum și elemente de cultură națională/universală.

• **Învățarea diferențiată.** Procesul educațional trebuie să asigure șanse egale fiecărui elev, să promoveze un învățământ diferențiat de instruire. În acest context pentru a realiza un proces personalizat de învățare a limbii și literaturii române trebuie să se țină cont de particularitățile individuale ale elevului, stilul de învățare, ritmul propriu de instruire, nivelul de cunoaștere a limbii etc., iar conținuturile, mijloacele de învățare vor fi adaptate la procesul instructiv, selectate potrivit nivelului de cunoaștere a limbii.

• **Învățarea axată pe teoria inteligențelor multiple.** Pentru învățarea eficientă a limbii și literaturii române din perspectiva învățării centrate pe elev, este indispensabilă cunoașterea și valorificarea procesului didactic prin prisma inteligențelor multiple (verbal-lingvistică, vizual-spațială, logico-matematică, corporală/chinestezică, interpersonală, naturalistă, muzicală/ritmică, intrapersonală, emoțională, existențială). Teoria inteligențelor multiple (după H. Gardner) nu vizează conținuturile învățării, ci modul de interacțiune pe care îl adoptă cadrul didactic în raport cu elevii săi, maniera în care va media procesul comunicării interpersonale pentru ca aceștia să înregistreze performanțe.

Procesul de educație a limbajului și a comunicării poate fi realizat cu succes doar în cazul în care învățarea limbii române va fi extinsă în activități extracurriculare, non-formale, desfășurate în cadrul diverselor activități școlare, dar și în afara instituției de învățământ: *Săptămâna Limbii și literaturii române, Ateliere de lectură, Ateliere culturale, Medalioane literare, Concursuri de inteligență, Întâlniri cu personalități notorii, Activități muzical-literare, Imersiuni lingvistice și culturale etc.*

Evaluarea este o componentă esențială a procesului de predare-învățare a limbii și literaturii române, parte integrantă a *Curriculumului disciplinar*, care permite determinarea valorii rezultatelor și progresul elevilor, luarea unor decizii de ameliorare și

perfecționare a activității didactice. Evaluarea este conceptualizată ca un proces, o activitate etapizată, desfășurată în timp; vizează domenii și probleme complexe (competențe, finalități, conținuturi, strategii, situații de învățare, produse); implică un șir de măsurări, comparații, aprecieri (judecăți de valoare), pe baza cărora se adoptă anumite decizii pentru optimizarea activității didactice la ore.

Evaluarea, în calitate de reglator al procesului, este indispensabilă atât în actul predare, cât și cel de învățare, mai mult, aceasta fiind intrinsecă. Prin evaluare, cadrul didactic urmărește cum învață elevii, îi ajută să conștientizeze propriile succese sau eșecuri, să-și îmbunătățească performanțele, să-și evalueze propria activitate de învățare. Profesorul însuși trebuie să evalueze calitatea activităților realizate, eficiența strategiilor utilizate etc. Deși apare ca instrument de transformare a predării și învățării, evaluarea se modelează, la rândul său, în raport cu cerințele acestora.

În procesul evaluării performanțelor elevilor cadrul didactic trebuie să țină cont de specificul acestei activități, iar *obiectivele de evaluare* trebuie să descrie: comportamentul pe care elevul trebuie să-l demonstreze (*ce?*); condițiile de realizare (*cum?*); nivelul de performanță necesar de a fi atins (*cât?*).

Evaluarea se realizează prin diverse metode tradiționale și alternative: conversația, observarea, eseul, portofoliul, posterul, proiectul, colajul, fișe individuale, teste etc., care se axează atât pe evaluarea procesului de învățare a elevului, cât și produsele realizate de acesta.

BIBLIOGRAFIE

Cadrul legal și normativ

Național

1. *Codul Educației al Republicii Moldova*, 2014, modificat LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art. 401; în vigoare 01.07.16.
2. *Cadrul de Referință al Curriculumului Național*, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, nr. 432 din 29 mai 2017.
3. *Concepția didactică a disciplinei Limba și literatura română în școlile cu limba rusă de instruire*, aprobată prin Hotărârea Colegiului Ministerului Învățământului, nr. 17 din 21.11.95.
4. *Curriculum național. Limba română pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale*. Ghid de implementare a curriculumului./ Barbăneagră Al., Iordăchescu I., Cepraga L., Cucu L., Mocanu L., Zavadschi A.. Chișinău: Tipografia Centrală, 2018.
5. *Curriculum național. Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale: învățământul primar*. Ghid de implementare a curriculumului disciplinar./Cazacu T., Feteasco R., Roșcovanu V. ș.a. Chișinău: Editura Lyceum, 2018.
6. *Curriculum național. Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ preuniversitare cu limba rusă de instruire, învățământul gimnazial*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2010.
7. *Programul național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale (2016-2020)*, aprobat prin HG nr. 904 din 31 decembrie 2015.
8. *Standarde de eficiență a învățării*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2012.
9. *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”*, 2014.
10. *Strategia Moldova Digitală 2020*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 857 din 31.10.2013.

Internațional

11. Beacco J.-C., Byram, M. *Ghid pentru elaborarea politicilor lingvistice educative în Europa. De la diversitate lingvistică la educația plurilingvă*. Consiliul Europei: Diviziunea pentru politici lingvistice, 2003.

12. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume with new descriptors.* Council of Europe, Strasbourg, 2018.
13. Little D., Perclova R., *Portofoliul European al limbilor.* Ghid destinat profesorilor și formatorilor cadrelor didactice. Consiliul Europei: Diviziunea Politici Lingvistice, Chișinău, 2003.
14. *Nivel prag pentru învățarea limbii române ca limbă străină.* Consiliul de Cooperări Culturale, Strasbourg, 2001.

Studii/rapoarte

15. Bucun N., Guțu V., Ghicov A. ș.a. *Evaluarea curriculumului școlar. Ghid metodologic.* Chișinău: IȘE, 2017.
16. *Evaluarea curriculumului național în învățământul general.* Studiu. Chișinău: MECC, IȘE, 2018.

Literatură în domeniu

17. Ardelean A., Mândruț O. *Didactica formării competențelor. Cercetare – Dezvoltare – Inovare – Formare.* Arad: „Vasile Goldiș” University Press, 2012.
18. Ardelean A., Pop V.- L. *Strategii didactice în perspectivă transdisciplinară.* București, 2011.
19. Barbăneagră A., Petrenco L., Cucu L. ș.a. *Interacționăm și comunicăm: Situații de comunicare, jocuri didactice, jocuri de rol, acte comunicative.* Chișinău: Tipografia „Bons Offices”, 2014.
20. Barbăneagră A. *Conceptualizarea procesului de învățare integrată a conținutului și a limbii în instituțiile cu instruire în limba rusă din RM.//„Educația lingvistică – mijloc de promovare a dialogului intercultural și a integrării socio-profesionale”,* Chișinău, 2016.
21. Cartaleanu T., Cosovan O. ș.a. *Formarea de competențe prin strategii didactice interactive.* Chișinău: CE Pro Didactica, 2008; 2011.
22. Cartaleanu T., Ghicov A. *Predarea interactivă centrată pe elev.* Chișinău: Editura Știința, 2008.
23. Cartaleanu T., Cosovan O. ș.a. *Studiul integrat al limbii și literaturii române în gimnaziu.* Chișinău: Editura Arc, 2017.
24. Cartaleanu T., Cosovan O. ș.a. *Demersul didactic la limba și literatura română în gimnaziu: proiectarea explicită.* Chișinău: Editura Arc, 2017.

25. Ciolan L. *Învățarea integrată, fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Editura Polirom, 2008.
26. Constantinovici E., Bărbuță I. ș.a. *Predarea și învățarea limbii prin comunicare*. Ghidul profesorului. Chișinău: Editura Cartier, 2003.
27. Costea O. *Didactica lecturii: o abordare funcțională*. Iași: Editura Institutul European, 2006.
28. Gutu Vl., *Învățământul centrat pe competențe: abordare teleologică*, În: revista *Didactica Pro*, nr. 1 (65), 2011.
29. Frunze L. *Dezvoltarea competențelor de comunicare în procesul analizei textului literar*. Teză de doctor în pedagogie, Chișinău, 2008.
30. Iordăchescu I. *Predarea textului literar în bază de repere*. Chișinău: Editura Arc, 2018.
31. Iordăchescu I. *Viața și activitatea scriitorilor: Ce? Cât? Cum?* Chișinău: Editura Arc, 2017.
32. Marin M. *Didactica lecturii. Interacțiunea elev-operă literară din perspectiva atitudinilor și valorilor literar-artistice*. Chișinău: Editura Cartier, 2013.
33. Milancovici S. *Didactica predării limbii române*. București, 2013.
34. Norel M., Sâmișăian F. *Didactica limbii și literaturii române*. București, 2011.
35. Oprea Cr.-L. *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2007.
36. Pamfil A. *Didactica limbii și literaturii române (pentru învățământul în limbile minorităților naționale)*. Cluj: Editura Dacia, 2000.
37. Platon E. (coord.) ș.a. *Procesul de predare/învățare a limbii române ca limbă nematernă (RLNM) în ciclul gimnazial*. Suport de curs. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2011.
38. Popovici A. *Formarea competenței de audiere în procesul de predare-învățare a limbii române în școala alolingvă (ciclul gimnazial)*. Teză de doctor în pedagogie, Chișinău, 2012.
39. Roșcovanu V. *Bune practici. Dezvoltarea personalității elevului prin abordarea comunicativ-valorică. Portofoliu didactic la limba și literatura română*. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2015.
40. Sarivan L., Gavrilă M., Stoicescu D. ș.a. *Predarea-învățarea interactivă centrată pe elev*. București: Educația 2000+, 2009.

41. Sâmișăian F. *O didactică a limbii și literaturii române: provocări actuale pentru profesor și elev*. București: Editura Art, 2014.
42. Stanțieru S., Codreanu A., *Limba și literatura română. Teste de pregătire pentru examenele de absolvire, clasa a IX-a*, Chișinău: Editura Lyceum, 2018.
43. Stoica A., Musteață S. *Evaluarea rezultatelor școlare. Ghid metodologic*. Chișinău: Editura Lyceum, 1997.
44. Șchiopu C. *Metodica predării literaturii române*. Pitești: Editura Carminis, 2009.

Site-uri utile:

45. <http://rlnm.didacticalimbiiromane.ro/platforma-online/>
46. http://video.elearning.ubbcluj.ro/?page_id=538
47. <http://www.povesti-pentru-copii.com/>
48. <http://www.romanianvoice.com/>
49. <http://traditiidinromania.ro/category/legende>